

URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA BIH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ИНСТИТУЦИЈА БИХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

www.revizija.gov.ba

IZVJEŠĆE O OBAVLJENOJ FINACIJSKOJ REVIZIJI

MINISTARSTVA OBRANE BOSNE I HERCEGOVINE ZA 2024. GODINU

Sarajevo, srpanj 2025. godine

Kazalo

I. MIŠLJENJE NEOVISNOG REVIZORA.....	2
1. MIŠLJENJE O FINACIJSKIM IZVJEŠĆIMA	2
2. MIŠLJENJE O USKLAĐENOSTI.....	6
II. SAŽETAK PREPORUKA DANIH ZA 2024. GODINU	8
III. IZVJEŠĆE O OBAVLJENOJ REVIZIJI	10
1. PREDMET I CILJ REVIZIJE	10
2. KRITERIJI KORIŠTENI U REVIZIJI	10
3. METODE I POSTUPCI REVIZIJE	11
4. OCJENA REALIZACIJE PREPORUKA IZ PRETHODNIH IZVJEŠĆA.....	11
5. NADLEŽNOST, USTROJSTVO I RUKOVOĐENJE	13
6. SUSTAV UNUTARNJIH KONTROLA	15
7. FINACIJSKA IZVJEŠĆA.....	16
7.1. Pregled prihoda i primitaka	16
7.2. Pregled rashoda i izdataka iz proračuna	17
7.2.1. Bruto plaće.....	18
7.2.2. Putni troškovi	20
7.2.3. Izdaci za uporabu vozila	21
7.2.4. Usluge reprezentacije	22
7.2.5. Višegodišnji projekti	23
7.3. Bilanca stanja	24
7.3.1. Sredstva	25
7.3.2. Nenovčane donacije	29
7.3.3. Obveze.....	29
7.3.4. Popis sredstava i obveza	29
8. UPOŠLJAVANJE I STATUS UPOSLENIH (ANGAŽIRANIH) OSOBA	31
8.1. Umirovljenje uposlenih.....	31
8.2. Upošljavanje na određeno vrijeme.....	31
8.3. Obavljanje poslova drugog radnog mjesta	32
9. JAVNE NABAVE.....	33
9.1. Pregovarački postupci bez objave obavijesti (žurne nabave)	34
9.2. Nabava vozila	36
9.3. Nabava mazuta	37
9.4. Nabava usluga najma print sustava	37
9.5. Nabava hrane.....	38
10. IT REVIZIJA	39
11. KOMENTARI MINISTARSTVA NA NACRT IZVJEŠĆA	40
PRIVICI	40

I. MIŠLJENJE NEOVISNOG REVIZORA

Mišljenje neovisnog revizora se daje na temelju obavljene financijske revizije koja obuhvaća reviziju financijskih izvješća i, u svezi s istom, reviziju usklađenosti aktivnosti, financijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

1. MIŠLJENJE O FINANCIJSKIM IZVJEŠĆIMA

Mišljenje s rezervom

Obavili smo reviziju financijskih izvješća **Ministarstva obrane Bosne i Hercegovine** (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) koja obuhvaćaju: bilancu stanja na 31.12.2024. godine, pregled prihoda, primitaka i financiranja po ekonomskim kategorijama, pregled rashoda po ekonomskim kategorijama, posebne podatke o plaćama i broju uposlenih, pregled dinamike upošljavanja, pregled stalnih sredstava u obliku stvari i prava, pregled kapitalnih ulaganja po vrstama i projektima, pregled doznaka iz tekuće pričuve proračuna, te analizu izvršenja proračuna – tekstualni dio, za godinu koja završava na taj dan.

Prema našem mišljenju, osim za moguće efekte pitanja opisanih u odjeljku *Temelj za mišljenje s rezervom*, financijska izvješća Ministarstva prikazuju istinito i fer, u svim značajnim aspektima, financijsko stanje imovine, obveza i izvora sredstava na 31.12.2024. godine, te prihode i izvršenje proračuna za godinu koja se završava na navedeni datum, u skladu s primjenjivim okvirom financijskog izvješćivanja.

Temelj za mišljenje s rezervom

Kao što je navedeno u Izvješću:

1. *Sredstva Ministarstva nisu točno iskazana u bilanci stanja jer nije izvršeno knjiženje nepokretne perspektivne imovine u okviru stalnih sredstava čime su stalna sredstva podcijenjena za nepoznati iznos (točka 7.3.1. Izvješća).*

Reviziju smo obavili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija Bosne i Hercegovine¹ i Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI)². Naše odgovornosti prema ISSAI standardima su detaljnije opisane u odjeljku *Odgovornosti revizora za reviziju financijskih izvješća*.

Neovisni smo o Ministarstvu u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju prema ISSAI 130 – Etički kodeks i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima.

Vjerujemo kako su revizijski dokazi koje smo pribavili dostatni i odgovarajući da osiguraju temelj za naše mišljenje.

¹ Službeni glasnik BiH, broj 12/06

² Međunarodni standardi vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI) dio su Okvira profesionalnih objava Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija – IFPP okvira (INTOSAI Framework of Professional Pronouncements), koji čine tri razine objava: INTOSAI načela (INTOSAI-P), međunarodni standardi vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI) i INTOSAI smjernice (GUID).

Skretanje pozornosti³

Ne izražavajući daljnju rezervu na mišljenje o finansijskim izvješćima, skrećemo pozornost na sljedeće:

- *Ministarstvo nije uspostavilo učinkovit sustav evidentiranja i naplate potraživanja (točka 7.3.1. Izvješća).*

Ključna pitanja revizije⁴

Ključna pitanja revizije su ona pitanja koja su, po našoj profesionalnoj procjeni, od najveće važnosti u reviziji finansijskih izvješća tekućeg razdoblja. Tim pitanjima smo se bavili u kontekstu revizije finansijskih izvješća kao cjeline i pri formiranju mišljenja i mi ne dajemo posebno mišljenje o tim pitanjima.

Osim pitanja navedenih u odjeljku *Temelj za mišljenje s rezervom*, utvrdili smo kako su sljedeća pitanja ključna pitanja revizije koja treba objaviti u našem izvješću:

- Zakonom o obrani BiH i Sporazumom o temeljnim načelima za rješavanje pitanja pokretne i nepokretne imovine⁵, iz srpnja 2007. godine, regulirana su pitanja pokretne i nepokretne vojne imovine koja će se i dalje koristiti za potrebe Ministarstva. Također je dogovoreno načelo raspodjele nepokretne perspektivne i neperspektivne vojne imovine.

Nepokretna perspektivna vojna imovina

Odlukom Predsjedništva BiH o veličini, strukturi i lokacijama Oružanih snaga BiH iz 2012. godine⁶ definirane su 63 perspektivne lokacije nepokretne vojne imovine i ista je trebala biti knjižena kao vlasništvo Ministarstva. Nadalje je Odlukom o veličini, strukturi i lokacijama Oružanih snaga BiH iz studenog 2016. godine, a koja još uvijek nije u primjeni⁷, i dokumentom Pregled obrane koji je usvojilo Predsjedništvo, dogovoreno da se umjesto 63 razmatra 57 lokacija perspektivne nepokretne vojne imovine.

Status navedene imovine još nije riješen, kako u smislu evidentiranja u zemljišne knjige tako i u smislu evidentiranja u poslovne knjige Ministarstva.

³ Odjeljak kojim revizor skreće pozornost korisnicima izvješća na pitanja koja su prezentirana ili objelodanjena u informacijama vezanim za predmet revizije, a koja su, prema revizorovoj profesionalnoj prosudbi, jako važna za razumijevanje takvih informacija od strane korisnika izvješća; u revizijskoj praksi ovaj odjeljak se naziva još i 'isticanje pitanja'.

⁴ Svrha priopćavanja ključnih pitanja revizije je povećanje komunikacijske vrijednosti izvješća o reviziji osiguravanjem boljeg uvida u obavljanu reviziju. Priopćavanje ključnih pitanja revizije osigurava dodatne informacije korisnicima finansijskih izvješća kako bi im pomogle u shvaćanju onih pitanja koja su, po revizorovoj profesionalnoj procjeni, od najveće važnosti u reviziji finansijskih izvješća tekućeg razdoblja. Ključna pitanja revizije primjenjuju se na subjekte revizije koji imaju najveći utjecaj na proračun Bosne i Hercegovine i na konsolidirana finansijska izvješća proračuna Bosne i Hercegovine.

⁵ Sporazum potpisan između predsjedatelja Vijeća ministara BiH, premijera Federacije BiH i premijera Vlade Republike Srpske broj 01-03-1657/07 od 12.7.2007. godine

⁶ Odluka o izmjenama i dopunama odluke o veličini, strukturi i lokacijama Oružanih snaga BiH broj 01-50-1-1067-10/12 od 18.4.2012. godine

⁷ Ista stupa na snagu danom aktiviranja Akcijskog plana za članstvo u NATO.

Računovodstveni aspekt evidentiranja imovine je reguliran Pravilnikom o računovodstvu s računovodstvenim politikama korisnika proračuna institucija BiH i Međunarodnim računovodstvenim standardima 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema (opširnije u točki vezanoj za stalna sredstva – Bilanca stanja).

Nepokretna neperspektivna vojna imovina

Proces preuzimanja neperspektivnih vojnih lokacija se ne odvija očekivanom dinamikom što značajno utječe na zapuštanje objekata jer se isti samo fizički osiguravaju od strane Oružanih snaga BiH. Prema raspoloživim evidencijama, od 16 evidentiranih neperspektivnih vojnih lokacija njih 7 je spremno na predaju odmah (većinom se radi o vojarnama), dok preostalih 9 lokacija nije spremno za predaju lokalnim vlastima (radi se o skladištima s naoružanjem).

Prema danom obrazloženju, tijekom 2024. godine nije bilo preuzimanja neperspektivnih lokacija. Nepreuzimanje neperspektivne nepokretne imovine od strane ostalih mjerodavnih institucija zahtijeva angažiranje resursa Ministarstva na osiguranju ove imovine i plaćanju komunalnih troškova.

Odgovornosti rukovodstva za financijska izvješća

Rukovodstvo Ministarstva je odgovorno za sastavljanje i fer prezentaciju financijskih izvješća u skladu s primjenjivim okvirom financijskog izvješćivanja na razini institucija Bosne i Hercegovine tj. Zakonom o financiranju institucija BiH, Pravilnikom o financijskom izvješćivanju institucija BiH i Pravilnikom o računovodstvu s računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike proračuna institucija BiH. Ova odgovornost podrazumijeva i kreiranje, primjenu i održavanje unutarnjih kontrola koje su relevantne za sastavljanje i prezentaciju financijskih izvješća koja ne sadrže značajne pogrešne iskaze uslijed prijevare ili greške, odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u napomenama uz financijska izvješća, kao i odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena, koje su razumne u danim okolnostima.

Odgovornosti revizora za reviziju financijskih izvješća

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li financijska izvješća kao cjelina sačinjena bez značajnog pogrešnog prikazivanja uslijed prijevare ili greške i izdati izvješće neovisnog revizora koje uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visoka razina uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prijevare ili greške i smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili zbrojno, utječu na ekonomske odluke korisnika donesene na temelju tih financijskih izvješća.

Kao sastavni dio revizije, u skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija, stvaramo profesionalne procjene i održavamo profesionalni skepticizam tijekom revizije. Mi također:

- Prepoznavamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikazivanja financijskih izvješća, zbog prijevare ili greške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju temelj za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikazivanja nastalog uslijed prijevare je veći od rizika nastalog uslijed greške, jer prijevare može uključiti tajne

sporazume, krivotvorenje, namjerno izostavljanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje unutarnjih kontrola.

- Stječemo razumijevanje unutarnjih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u danim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o uspješnosti unutarnjih kontrola.
- Ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorilo rukovodstvo.
- Ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj financijskih izvješća, uključujući i objave, kao i odražavaju li financijska izvješća transakcije i događaje na kojima su temeljena na način kojim se postiže fer prezentacija.

S rukovodstvom komuniciramo u svezi s, između ostalih pitanja, planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim nalazima revizije, uključujući i one koji se odnose na značajne nedostatke u unutarnjim kontrolama koji su otkriveni tijekom naše revizije.

Između pitanja o kojima se komunicira s rukovodstvom, određujemo ona pitanja koja su od najveće važnosti u reviziji financijskih izvješća tekućeg razdoblja i stoga su ključna pitanja revizije. Ta pitanja opisujemo u našem izvješću o obavljenoj reviziji, osim ako zakon ili regulativa sprečava javno objavljivanje pitanja ili kada odlučimo, u iznimno rijetkim okolnostima, da o danom pitanju ne treba izvijestiti u našem izvješću, jer se razumno može očekivati da bi negativne posljedice izvješćivanja nadmašile javnu dobrobit od takvog izvješćivanja.

2. MIŠLJENJE O USKLAĐENOSTI

Mišljenje s rezervom

U svezi s revizijom finansijskih izvješća Ministarstva za 2024. godinu, obavili smo i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Prema našem mišljenju, osim za navedeno u odjeljku *Temelj za mišljenje s rezervom*, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije Ministarstva za 2024. godinu u skladu su, u svim značajnim aspektima, sa zakonima i drugim propisima koji su definirani kao kriteriji za danu reviziju.

Temelj za mišljenje s rezervom

Kao što je navedeno u Izvješću:

- 1) *konstatirane su nepravilnosti i nedostaci u procesu javnih nabava (točka 9. Izvješća).*

Reviziju usklađenosti smo obavili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija Bosne i Hercegovine i ISSAI 4000 – Standardu za reviziju usklađenosti. Naše odgovornosti prema ovom standardu su detaljnije opisane u odjeljku *Odgovornosti revizora za reviziju usklađenosti*.

Neovisni smo o Ministarstvu u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju prema ISSAI 130 – Etički kodeks i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima.

Vjerujemo kako su revizijski dokazi koje smo pribavili dostatni i odgovarajući da osiguraju temelj za naše mišljenje.

Skretanje pozornosti⁸

Ne izražavajući daljnju rezervu na mišljenje o usklađenosti, skrećemo pozornost na sljedeće:

- *Ministarstvo nije poduzimalo aktivnosti na usuglašavanju Pravilnika o unutarnjem ustrojstvu s odlukama Vijeća ministara BiH (točka 5. Izvješća).*

Odgovornosti rukovodstva za usklađenost

Pored odgovornosti za sastavljanje i fer prezentaciju finansijskih izvješća, rukovodstvo Ministarstva je također odgovorno osigurati da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije u skladu s propisima kojima su regulirane i potvrđuje kako je tijekom fiskalne godine osiguralo namjensko, svrhovito i zakonito korištenje raspoloživih sredstava za ostvarivanje utvrđenih

⁸ Odjeljak kojim revizor skreće pozornost korisnicima izvješća na pitanja koja su prezentirana ili objelodanjena u informacijama vezanim za predmet revizije, a koja su, prema revizorovoj profesionalnoj prosudbi, jako važna za razumijevanje takvih informacija od strane korisnika izvješća; u revizijskoj praksi ovaj odjeljak se naziva još i 'isticanje pitanja'.

ciljeva, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcioniranje sustava finansijskog upravljanja i kontrole.

Odgovornosti revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvješćima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome jesu li aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, u svim značajnim aspektima, u skladu sa zakonima i drugim propisima kojima su regulirane. Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura, kako bi pribavili revizijske dokaze o tome koriste li se sredstva za odgovarajuće namjene i je li poslovanje Ministarstva, prema definiranim kriterijima, usklađeno s relevantnim zakonima i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji reguliraju poslovanje subjekta revizije. Također, naša odgovornost podrazumijeva i ocjenu finansijskog upravljanja, funkcije unutarnje revizije i sustava unutarnjih kontrola.

Sarajevo, 10.7.2025. godine

GLAVNI REVIZOR

Hrvoje Tvrtković, v. r.

ZAMJENIK GLAVNOG REVIZORA

Nedžad Hajtić, v. r.

ZAMJENICA GLAVNOG REVIZORA

Neda Močević, v. r.

II. SAŽETAK PREPORUKA DANIH ZA 2024. GODINU

U Izvješću o obavljenoj finansijskoj reviziji za 2024. godinu dano je 35 preporuka (10 novih i 25 ponovljenih⁹). Od ukupnog broja danih preporuka, dvije preporuke se odnose na finansijska izvješća i na usklađenost, četiri preporuke na finansijska izvješća, a ostalih 30 preporuka na usklađenost.

U tablici koja slijedi prikazan je sažetak danih preporuka, dok su detaljni nalazi prezentirani po procesima u okviru pojedinačnih točaka Izvješća.

Tablica 1. Sažetak danih preporuka za 2024. godinu

Br. prep.	Tekst preporuke	Status preporuke
1	Ministarstvo je dužno uskladiti Pravilnik o unutarnjem ustrojstvu i sistematizaciji radnih mjesta s važećim odlukama Vijeća ministara BiH.	P
2	Preporučujemo da se isplata naknada po temelju prekovremenog rada vrši samo u izuzetnim slučajevima te da se razmotre i drugi modaliteti vrednovanja prekovremenog rada, a sve u cilju racionalizacije potrošnje proračunskih sredstava.	P
3	Ministarstvo je dužno inicirati izmjenu Zakona o službi u Oružanim snagama BiH na način da se usklade odredbe zakonskih propisa kojim su utvrđena prava na istu vrstu naknade u slučaju smrti djelatnih vojnih osoba.	P
4	Ministarstvo je dužno da prilikom odobravanja plaćenog odsustva uposlenima postupa u skladu s navedenim zakonskim propisima.	N
5	Ministarstvo je dužno osigurati da se obračun i isplata naknade troškova prijevoza na posao i prijevoza s posla za sve uposlene vrši u skladu s važećim podzakonskim aktom.	N
6	Ministarstvo je dužno osigurati da se cjelokupna dokumentacija potrebna za obračun putnih troškova prilaže uz putni nalog prema relevantnom propisu.	P
7	Ministarstvo treba usuglasiti broj službenih specijaliziranih vozila koja se koriste s odredbama internog akta.	P
8	Ministarstvo je dužno osigurati pravilno popunjavanje podataka u putnom nalogu za službena vozila u skladu s relevantnim propisima kako bi se na pouzdan način mogla potvrditi uporaba vozila u službene svrhe.	P
9	Potrebno je da Ministarstvo za svaki trošak reprezentacije osigura kompletnu dokumentaciju i obrazloženja povoda nastanka troška kako bi se na pouzdan način mogla potvrditi namjenska potrošnja sredstava.	N
10	Ministarstvo je dužno da prilikom evidentiranja troškova poštuje odredbe Pravilnika o računovodstvu s računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike proračuna institucija BiH.	N
11	Ministarstvo je dužno poduzeti sve potrebne aktivnosti kako bi se u konačnici omogućilo ispravno iskazivanje stanja stalnih sredstava u skladu s računovodstvenim propisima.	P
12	Potrebno je da Ministarstvo preknjiži ulaganja evidentirana na sredstvima u pripremi na odgovarajuća konta sredstava u uporabi i objekte na kojima su izvršena ulaganja.	P
13	Ministarstvo je dužno potraživanja u poslovnim knjigama iskazivati u skladu s Pravilnikom o računovodstvu s računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike proračuna institucija BiH.	N
14	Ministarstvo je dužno poduzeti aktivnosti na utvrđivanju osnova za iskazano stanje na prijelaznom računu potraživanja.	P
15	Ministarstvo je dužno izvršiti proces usuglašavanja stanja iskazanih potraživanja.	N

⁹ Nerealizirane preporuke iz prethodnog razdoblja su, nakon utvrđenog činjeničnog stanja, ponovljene.

Br. prep.	Tekst preporuke	Status preporuke
16	Ministarstvo je dužno osigurati učinkovit način prijema i evidentiranja nenovčanih donacija te, u suradnji s osobama uključenim u ovaj proces, pravodobno poduzimati potrebne aktivnosti kako ne bi dolazilo do zastoja u evidentiranju sredstava iz donacija.	P
17	Ministarstvo je dužno izvršiti proces usuglašavanja stanja obveza te utvrditi je li, i u kojem točno iznosu, iste predstavljaju obveze Ministarstva.	P
18	Ministarstvo je dužno osigurati sveobuhvatne podatke o stalnim sredstvima kako bi proces popisa bio svrsishodan i kako bi bilo moguće usporediti stvarno stanje utvrđeno popisom sa stanjem iskazanim u knjigovodstvenim evidencijama.	P
19	Ministarstvo je dužno popis potraživanja i obveza provesti u skladu s važećim propisima, utvrđivanjem stvarnih stanja, te utvrditi eventualna odstupanja u odnosu na knjigovodstveno stanje u trenutku popisa.	P
20	Ministarstvo je dužno poštovati zakonske odredbe vezano za blagovremeno umirovljenje državnih službenika u institucijama BiH.	N
21	Ministarstvo je dužno da prilikom upošljavanja putem ugovora o radu na određeno vrijeme postupa u skladu s relevantnim propisima koji reguliraju postupak upošljavanja, poštujući načela zakonitosti i transparentnosti.	P
22	Ministarstvo je dužno dosljedno primjenjivati propise koji reguliraju radnopravni status uposlenih u institucijama BiH.	P
23	Ministarstvo je obvezno osigurati blagovremeno pokretanje procedura javnih nabava kako bi osiguralo kontinuitet u nabavi roba i usluga te neometano obavljanje aktivnosti Ministarstva.	P
24	Ministarstvo je u svim slučajevima obvezno provoditi prethodnu provjeru tržišta prije pokretanja procedura javnih nabava na način kako je to definirano Zakonom o javnim nabavama.	P
25	U slučajevima kada se zahtijeva bankovna garancija, Ministarstvo je dužno da u tenderskoj dokumentaciji i ugovoru navede zahtjev u pogledu razdoblja njenog važenja.	P
26	Ministarstvo je dužno da, u situacijama gdje se vrši nabava i jednokratna isporuka, postavi realne i jasne rokove isporuke kako bi svi ponuđači imali adekvatne informacije prilikom sačinjavanja ponude.	P
27	Ministarstvo je dužno odluke o izboru najpovoljnijeg ponuđača objavljivati na svojoj mrežnoj stranici.	N
28	Ministarstvo je dužno žurne nabave putem pregovaračkog postupka bez objave obavijesti provoditi samo u iznimnim uvjetima koji su definirani Zakonom o javnim nabavama.	P
29	Ministarstvo je dužno posvetiti veću pozornost kreiranju tehničkih specifikacija za usluge servisiranja vozila i blagovremenom pokretanju procedura javnih nabava, kako bi se smanjile nepredviđene usluge i nabave neugovorenih rezervnih dijelova.	P
30	Ministarstvo je dužno tehničku specifikaciju sastavljati na temelju realnih specifikacija, zasnovanih na obrazloženim, stvarnim i opravdanim potrebama institucije te osigurati da ista omogući aktivnu i pravičnu konkurenciju.	P
31	Ministarstvo je obvezno postupati u skladu sa definiranim rokom za dostavu dokaza o ispunjavanju uvjeta iz članka 45. Zakona o javnim nabavama te ponude dobavljača koji nisu dokaze dostavili u traženom roku ocijeniti kao nekvalificirane.	P
32	Ministarstvo je dužno evaluaciju ponuda vršiti u skladu s uvjetima definiranim u tenderskoj dokumentaciji.	P
33	Potrebno je da Ministarstvo izradi tendersku dokumentaciju u dijelu tehničke i profesionalne sposobnosti na način da ista sadržava sve relevantne informacije dostatne za pripremu ponuda.	N
34	Ministarstvo je dužno poštovati zakonske odredbe koje se odnose na obavješćavanje kandidata i ponuđača o rezultatima postupka javne nabave.	P

Br. prep.	Tekst preporuke	Status preporuke
35	Ministarstvo treba razmotriti i predložiti efikasno i ekonomično rješenje licenciranja i tehničke potpore licencama sustavu e-Poslovanje.	N

Status: N-nova, P-ponovljena

Osim navedenog, u Izvješću su obrađene tri preporuke čija je realizacija, u 2024. godini, ocijenjena kao realizacija u tijeku, a koje će i dalje biti predmet praćenja¹⁰.

III. IZVJEŠĆE O OBAVLJENOJ REVIZIJI

Ured za reviziju institucija Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ured za reviziju) obavio je financijsku reviziju za 2024. godinu koja obuhvaća reviziju financijskih izvješća Ministarstva i, u svezi s istom, reviziju usklađenosti.

U Izvješću o obavljenjnoj financijskoj reviziji Ministarstva za 2024. godinu su, pored mišljenja neovisnog revizora i sažetka danih preporuka za 2024. godinu, prezentirani predmet i cilj revizije, korišteni kriteriji, kao i metode i postupci revizije. Također, ocijenjena je realizacija preporuka iz prethodnih izvješća i prezentirani su detaljni revizorski nalazi i dane preporuke.

1. PREDMET I CILJ REVIZIJE

Predmet revizije su financijska izvješća Ministarstva za 2024. godinu i usklađenost aktivnosti, financijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Cilj je da se izrazi mišljenje o tome jesu li financijska izvješća pouzdana i odražavaju li bilance u cijelosti rezultate poslovanja. Također, cilj revizije je procijeniti primjenjuje li rukovodstvo institucije zakone i propise, i koristi li sredstva za odgovarajuće namjene, te ocijeniti financijsko upravljanje, sustav unutarnjih kontrola i funkciju unutarnje revizije.

S obzirom na to da se revizija obavlja ispitivanjem na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sustavu i sustavu unutarnjih kontrola, pojedina značajna pogrešna prikazivanja mogu ostati neotkrivena.

2. KRITERIJI KORIŠTENI U REVIZIJI

Revizija financijskih izvješća i revizija usklađenosti podrazumijevaju proces objektivnog prikupljanja i procjenjivanja dokaza, kako bi se utvrdilo jesu li predmeti revizije, tj. financijska izvješća, kao i aktivnosti, financijske transakcije i informacije, usklađeni s odgovarajućim kriterijima koji su sadržani u zakonima i drugim propisima. Kriteriji predstavljaju usporedne parametre koji se koriste kako bi se dala ocjena predmeta revizije.

Naime, za obavljanje financijske revizije korišteni su sljedeći kriteriji:

- Zakon o proračunu institucija BiH i međunarodnih obveza BiH za 2024. godinu
- Zakon o financiranju institucija BiH

¹⁰ Vidjeti tablicu broj 2. u točki 4. Izvješća

- Pravilnik o računovodstvu s računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike proračuna institucija BiH
- Pravilnik o finansijskom izvješćivanju institucija BiH
- Instrukcije o privremenom financiranju institucija BiH za razdoblje siječanj – ožujak, travanj – lipanj i srpanj – rujn 2024. godine
- Zakon o plaćama i naknadama u institucijama BiH i podzakonski akti
- Zakon o porezu na dohodak i Zakon o doprinosima (FBiH i RS)
- Zakon o javnim nabavama i podzakonski akti
- Zakon o državnoj službi u institucijama BiH i podzakonski akti
- Zakon o radu u institucijama BiH i podzakonski akti
- Zakon o upravi i podzakonski akti
- Zakon o reviziji institucija BiH
- Zakon o unutarnjoj reviziji
- Zakon o obveznim odnosima (dio koji se odnosi na ugovore o djelu)
- Zakon o obrani BiH i Zakon o službi u Oružanim snagama BiH
 - Odluka Predsjedništva BiH o veličini, strukturi i lokacijama Oružanih snaga BiH
 - Sporazum o temeljnim načelima za rješavanje pitanja nepokretne i pokretne imovine koja će i dalje služiti za potrebe obrane od 12.7.2007. godine
 - Sporazum o konačnom raspolaganju svim pravima i obvezama na nepokretnoj imovini koja će i dalje služiti za potrebe obrane od 27.3.2008. godine.

3. METODE I POSTUPCI REVIZIJE

Financijska revizija je provedena u skladu s donesenim godišnjim planom u dvije faze, odnosno obavljanjem prethodne i završne revizije u razdoblju između listopada 2024. godine i svibnja 2025. godine. U skladu s predmetom finansijske revizije i metodologijom rada Ureda za reviziju koja se bazira na Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI), sagledana je prezentirana dokumentacija i informacije o poslovanju Ministarstva, utvrđena su područja rizika i ocijenjeno je funkcioniranje sustava unutarnjih kontrola po pojedinim procesima radi određivanja revizijskog pristupa. Na bazi uzorka je izvršen uvid u knjigovodstvenu dokumentaciju o nastalim poslovnim događajima evidentiranim u poslovnim knjigama Ministarstva. Ispitana je dosljednost primjene zakonskih propisa, te pravila, procedura i drugih internih akata koji su vezani za finansijsko poslovanje Ministarstva. Obavljeni su razgovori s rukovodstvom Ministarstva i drugim uposlenicima u cilju pribavljanja obrazloženja odgovornih osoba u svezi s poslovnim događajima koji su bili predmetom revizije.

4. OCJENA REALIZACIJE PREPORUKA IZ PRETHODNIH IZVJEŠĆA

U prethodnim izvješćima o obavljenoj finansijskoj reviziji Ministarstva Ured za reviziju je dao preporuke u cilju otklanjanja uočenih nepravilnosti, nedostataka i slabosti.

Tijekom obavljanja revizije za 2024. godinu ocijenili smo kako je Ministarstvo od ukupno 36 prethodno danih preporuka realiziralo 6 preporuka, 25 preporuka nije realiziralo, za 3 preporuke je realizacija u tijeku, a 2 preporuke nisu mogle biti ocijenjene.

U narednoj tablici prikazan je pregled ocjene realizacije prethodno danih preporuka.

Tablica 2. Detaljan pregled ocjene realizacije prethodno danih preporuka

Broj prep.	Ocjena realizacije preporuke iz prethodnih izvješća	Status
1/2023	Ministarstvo još uvijek nije uskladilo Pravilnik o unutarnjem ustrojstvu s važećim odlukama Vijeća ministara BiH.	✗
2/2023	Popunjeno je radno mjesto rukovoditelja unutarnje revizije.	✓
3/2023	Ministarstvo je nastavilo s isplatom naknade za produljeni rad, a nije koristilo druge modalitete vrednovanja prekovremenog rada.	✗
4/2023	Ministarstvo nije pokrenulo proceduru kako bi se uskladile odredbe zakonskih propisa kojim su utvrđena prava na istu vrstu naknade u slučaju smrti djelatnih vojnih osoba.	✗
5/2023	Dokumentacija potrebna za realizaciju putnih naloga ne prilaže se uz putne naloge na način propisan internim aktom.	✗
6/2023	Ministarstvo još uvijek nije usuglasilo broj službenih specijaliziranih vozila s odredbama internog akta.	✗
7/2023	Ministarstvo nije osiguralo pouzdane evidencije o korištenju službenih vozila kojim bi se minimizirao rizik od nenamjenske uporabe službenih vozila.	✗
8/2023	Ministarstvo se i u 2024. godini u velikom broju slučajeva prilikom popravke vozila opredijelilo za postupak žurne nabave iz razloga jer nije imalo važeći ugovor ili su nedostajali rezervni dijelovi na stanju zaliha.	✗
9/2023	U 2024. godini Ministarstvo nije izdavalo fakture kupcima u inozemstvo. Stoga nije moguće dati ocjenu realizacije preporuke.	⏸
10/2023	Nije bilo aktivnosti Ministarstva koje bi rezultirale ispravnim iskazivanjem stanja stalnih sredstava u skladu s računovodstvenim propisima.	✗
11/2023	Ministarstvo još uvijek nije preknjižilo ulaganja evidentirana na sredstvima u pripremi na odgovarajuća konta sredstava u uporabi i objekte na kojima su izvršena ulaganja.	✗
12/2023	Još uvijek nije uspostavljen efikasan sustav evidentiranja i naplate potraživanja.	✗
13/2023	Ponovno su uočena kašnjenja kod prijema i evidentiranja nenovčanih donacija kao i prethodne godine.	✗
14/2023	Izvješće o popisu stalnih sredstava ne sadrži financijske pokazatelje na temelju kojih bi se moglo usporediti stvarno stanje utvrđeno popisom sa stanjem iskazanim u knjigovodstvenim evidencijama.	✗
15/2023	Ponovno su utvrđena odstupanja kod pojedinih stavki potraživanja između podataka utvrđenih popisom u odnosu na knjigovodstveno stanje, dok dio potraživanja nije popisano.	✗
16/2023	Od svibnja 2024. godine Ministarstvo nije angažiralo osoblje putem ugovora o djelu na poslovima predviđenim sistematizacijom radnih mjesta.	✓
17/2023	Prilikom upošljavanja osoba na određeno vrijeme, Ministarstvo nije postupalo u skladu s relevantnim propisima kojima je uređeno upošljavanje u institucijama BiH.	✗
18/2023	Ministarstvo je nastavilo praksu da uposleni na temelju privremenih rješenja ministra obavljaju poslove drugog radnog mjesta.	✗
19/2023	Ministarstvo nije blagovremeno pokretalo procedure javnih nabava niti u 2024. godini.	✗
20/2023	U pojedinim procedurama javnih nabava nije provedena prethodna provjera tržišta prije pokretanja procedura na način kako je to definirano Zakonom o javnim nabavama.	✗
21/2023	U pojedinim procedurama javnih nabava Ministarstvo nije poštovalo zakonske odredbe koje se odnose na obavješćivanje kandidata i ponuđača o rezultatima postupka javne nabave.	✗
22/2023	Ministarstvo niti u 2024. godini nije u pojedinim slučajevima u tenderskoj dokumentaciji i ugovoru navodilo zahtjev u pogledu važenja garancija za uredno izvršenje ugovora.	✗
23/2023	Evaluacija ponuda u pojedinim slučajevima nije vršena u skladu s uvjetima definiranim u tenderskoj dokumentaciji.	✗

Broj prep.	Ocjena realizacije preporuke iz prethodnih izvješća	Status
24/2023	Ministarstvo nije postavilo realne i jasne rokove isporuke kako bi svi ponuđači imali adekvatne informacije prilikom sačinjavanja ponude u situacijama gdje se vrši nabava i jednokratna isporuka.	✗
25/2023	Ministarstvo je i u 2024. godini provelo žurne nabave putem pregovaračkog postupka bez objave obavijesti, a da se za to nisu stekli zakonski uvjeti.	✗
26/2023	U pojedinim slučajevima Ministarstvo nije postupalo u skladu s definiranim rokom za dostavu dokaza o ispunjavanju uvjeta iz članka 45. i članka 47. Zakona o javnim nabavama.	✗
27/2023	Ministarstvo se pridržavalo ugovorenih rokova po pitanju uvođenja izvođača radova u posao.	✓
28/2023	Poštovane su zakonske odredbe koje se odnose na dodjelu ugovora u situacijama kada u postupku konkurentskog zahtjeva Ministarstvo zaprimi ponudu jednog ponuđača.	✓
29/2023	Ministarstvo niti u 2024. godini nije u pojedinim slučajevima tehničku specifikaciju sastavljalo na način da ista omogućuje aktivnu i pravičnu konkurenciju.	✗
30/2023	Ministarstvo provodi aktivnosti kako bi u narednom ugovorenim razdoblju nadogradilo ugovor kojim bi obuhvatili i mogućnost unapređenja DMS sustava.	●
31/2023	Ministarstvo je zaključilo okvirni sporazum za nabavu rezervnih dijelova i omogućilo održavanje opreme korištenjem vlastitih resursa.	✓
8/2022	Ministarstvo u 2024. godini nije primjenjivalo priznavanje višeg stupnja znanstvenog zvanja uposlenog na drugom radnom mjestu na koje je raspoređen nakon internog natječaja.	✓
16/2022	U tekućoj godini Ministarstvo je određenim korisnicima s kojima je potpisan ugovor fakturiralo usluge zakupa resursa stacionarnih komunikacijskih čvorišta te je formiran tim za rješavanje sporova protiv tuženih eksternih korisnika stacionarnih komunikacijskih čvorišta.	●
19/2022	Prilikom revizije usuglašavanja stanja obveza prema dobavljačima ponovno su uočena određena stanja obveza koja nisu usuglašena.	✗
3/2020	Ministarstvo je poduzimalo aktivnosti s ciljem nastavka realizacije višegodišnjih kapitalnih ulaganja, ali je postotak realizacije još uvijek nizak.	●
11/2020	Preporuku vezanu za planiranje nabave usluga osiguranja vozila u dijelu koji se odnosi na definiranje količine predmeta nabave nismo mogli ocijeniti jer navedena nabava nije provedena u 2024. godini.	ⓘ

Status: ✓ realizirana preporuka¹¹, ● preporuka čija je realizacija u tijeku¹², ✗ nerealizirana preporuka¹³, ⓘ preporuka koja nije mogla biti ocijenjena u revidiranom razdoblju ili nije relevantna za daljnje praćenje¹⁴.

5. NADLEŽNOST, USTROJSTVO I RUKOVOĐENJE

Ministarstvo je utemeljeno Zakonom o ministarstvima i drugim tijelima uprave BiH¹⁵ i Zakonom o Vijeću ministara BiH¹⁶.

Ministarstvo je zaduženo za cjelokupnu strategiju i politiku obrambenog sustava BiH. Predsjedništvo BiH ima vrhovno zapovjedništvo i kontrolu Oružanih snaga BiH, a Parlamentarna skupština BiH vrši civilnu kontrolu nad Oružanim snagama BiH.

Ministarstvo je, između ostalog, nadležno za: stvaranje i održavanje obrambenog kapaciteta, nadzor nad svim subjektima Oružanih snaga BiH, zastupanje Bosne i Hercegovine u

¹¹ Realizirane su aktivnosti navedene u preporuci.

¹² U tijeku je realizacija aktivnosti te stoga u ovom Izvješću nije dana nova preporuka, ali je dan opis stanja i provedenih aktivnosti.

¹³ Nisu poduzimane aktivnosti na realizaciji preporuke te je stoga u ovom Izvješću ponovljena preporuka za predmetni proces.

¹⁴ Preporuka nije mogla biti ocijenjena u ovom ciklusu revizije, ali će biti ocijenjena kad se za to steknu uvjeti

¹⁵ Službeni glasnik BiH, broj: 05/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09, 103/09, 87/12, 06/13, 19/16 i 83/17

¹⁶ Službeni glasnik BiH, broj: br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08

međunarodnim odnosima vezanim za pitanje obrane, uspostavu postupka za odobravanje vojne pomoći civilnim vlastima u slučaju prirodnih katastrofa i nesreća, po ovlastima što ih daje Predsjedništvo BiH.

Unutarnje ustrojstvo i način rada Ministarstva utvrđeni su Pravilnikom o unutarnjem ustrojstvu i sistematizaciji iz 2006. godine i izmjenama i dopunama Pravilnika iz 2013. i 2015. godine kojim su sistematizirana radna mjesta za civilne i djelatne vojne osobe u Ministarstvu. Pravilnikom o unutarnjem ustrojstvu sistematizirana su radna mjesta za 378 uposlenih te radna mjesta za devet uposlenih u uredima za vjerske aktivnosti. Pravilnikom o unutarnjem ustrojstvu radnih mjesta civilnih osoba u Oružanim snagama BiH¹⁷ utvrđena su radna mjesta civilnih osoba na službi u Oružanim snagama BiH. Tim pravilnikom su sistematizirana radna mjesta za 679 izvršitelja. Veličina i struktura Oružanih snaga BiH određena je odlukama Predsjedništva BiH. U skladu s Odlukom Predsjedništva BiH o veličini, strukturi i lokacijama Oružanih snaga BiH, a u odnosu na sljedeće brojno stanje profesionalnih vojnih osoba prema knjigama osobnih formacija predviđeno je 9.955 formacijskih – radnih mjesta.

Na 31.12.2024. godine u Ministarstvu su bile uposlene 9.174¹⁸ osobe (ovim brojem obuhvaćeni su uposleni u Ministarstvu, djelatne vojne osobe i civilne osobe na službi u Oružanim snagama BiH).

Institucije Bosne i Hercegovine su bile u obvezi da do kraja travnja 2014. godine usklade pravilnike o unutarnjem ustrojstvu i sistematizaciji radnih mjesta s odredbama Odluke o načelima za utvrđivanje unutarnjeg ustrojstva tijela uprave BiH i Odluke o razvrstavanju radnih mjesta i kriterijima za opis poslova radnih mjesta u institucijama BiH¹⁹. Pravilnik o unutarnjem ustrojstvu koji je u primjeni u Ministarstvu, još uvijek nije usklađen s navedenim odlukama Vijeća ministara BiH. Konstatirali smo kako Ministarstvo niti u 2024. godini nije poduzimalo konkretne aktivnosti na izmjenama postojećeg Pravilnika i usuglašavanja istog s odlukama Vijeća ministara BiH. S obzirom na protek vremena i opseg do sada obavljenog posla zaključujemo kako Ministarstvo nema proaktivan stav niti poduzima konkretne aktivnosti na usuglašavanju Pravilnika o unutarnjem ustrojstvu s odlukama Vijeća ministara BiH. Pored navedenog, i drugi indikatori upućuju na to kako je postojeća sistematizacija radnih mjesta neadekvatna i prevaziđena (davanje suglasnosti za obavljanje poslova drugog radnog mjesta, informatizacija poslovnih procesa i uvođenje e-Poslovanja i sl.).

PREPORUKA 1

Ministarstvo je dužno uskladiti Pravilnik o unutarnjem ustrojstvu i sistematizaciji radnih mjesta s važećim odlukama Vijeća ministara BiH.

U 2024. godini Ministarstvom je rukovodio ministar i dva zamjenika (zamjenik za politiku i planove i zamjenik za upravljanje resursima) koji su imenovani 25.1.2023. godine²⁰.

Vijeće ministara BiH je u ožujku 2024. godine donijelo Odluku o uredima zamjenika predsjedatelja Vijeća ministara BiH kojom se osnivaju uredi zamjenika predsjedatelja Vijeća ministara BiH kao stalna stručna tijela Vijeća ministara BiH. Ovom odlukom u uredima zamjenika predsjedatelja se utvrđuju po dva radna mjesta (predstojnik ureda i savjetnik). S obzirom na to kako je ministar obrane trenutačno i zamjenik predsjedatelja Vijeća ministara

¹⁷ Pravilnikom o unutarnjem ustroju radnih mjesta civilnih osoba u Oružanim snagama BiH iz 2010. godine i izmjene i dopune zaključno s 2024. godinom

¹⁸ Prema podacima iz Obrasca 4/1, od čega 8.329 djelatnih vojnih osoba

¹⁹ Službeni glasnik BiH, broj 30/13

²⁰ Službeni glasnik BiH broj 6/23

BiH, u Ministarstvu su na temelju navedene Odluke definirana dva radna mjesta u Uredu zamjenika predsjedatelja Vijeća ministara BiH.

6. SUSTAV UNUTARNJIH KONTROLA

Ministarstvo je odgovorno za kreiranje, primjenu i održavanje unutarnjih kontrola koje su relevantne za pripremu i prezentaciju financijskih izvješća i usklađenost poslovanja sa zakonima i drugim propisima.

Financijsko upravljanje i kontrola: Zakon o financiranju institucija BiH²¹ uređuje oblast financijskog upravljanja i kontrole. Ovim zakonom financijsko upravljanje i kontrola definirano je kao sveobuhvatan sustav politika, procedura i aktivnosti koji uspostavlja i za koji je odgovoran rukovoditelj institucije. Sustav financijskog upravljanja i kontrole zasniva se na upravljanju rizicima i pruža razumno uvjeravanje da će ciljevi institucije biti ostvareni na pravilan, ekonomičan, efikasan i efektivan način.

Ministarstvo je donijelo temeljne dokumente za uspostavu sustava financijskog upravljanja i kontrole u skladu sa Zakonom o financiranju institucija BiH, Priručnikom za financijsko upravljanje i kontrolu i Smjernicama za provedbu procesa upravljanja rizicima u institucijama BiH. Registar rizika je ažuriran u tijeku 2024. godine. Tajnik Ministarstva je imenovan za predsjedatelja Vijeća za uspostavljanje i provedba financijskog upravljanja u Ministarstvu. Članovi Vijeća su rukovoditelji organizacijskih jedinica Ministarstva i Oružanih snaga. Putem Vijeća se osigurava potpora rukovodstvu za aktivnosti u svezi s financijskim upravljanjem i kontrolom. U lipnju 2024. godine usvojen je Akcijski plan za razvoj sustava unutarnjih financijskih kontrola, a mjere iz Akcijskog plana su djelomice realizirane. Ministarstvo je Središnjoj harmonizacijskoj jedinici Ministarstva financija i trezora BiH dostavilo Godišnje izvješće o sustavu financijskog upravljanja i kontrole za 2024. godinu.

Funkcioniranje sustava unutarnjih kontrola: Na temelju provedene revizije utvrdili smo kako sustav unutarnjih kontrola u Ministarstvu, općenito gledano, nije na zadovoljavajućoj razini. Konstatirani su nedostaci i slabosti u određenim segmentima poslovanja koji su bili predmet revizije (organizacijska struktura, izvršenje proračuna, upošljavanje i angažiranje osoba, popis sredstava i obveza, javne nabave, evidentiranje i naplata potraživanja, uporaba službenih vozila i drugim procesima), što je detaljno opisano u narednim točkama Izvješća.

Većina nedostataka i nepravilnosti se ponavlja već duži niz godina te nismo uočili značajnije aktivnosti Ministarstva na njihovom nadilaženju. Posebice ističemo slabosti unutarnjih kontrola kod procesa javnih nabava i organizacijske strukture.

Unutarnja revizija: Jedinica unutarnje revizije Ministarstva uspostavljena je u skladu sa Zakonom o unutarnjoj reviziji institucija BiH²² i Odlukom o kriterijima za uspostavljanje jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH²³, a nadležna je za obavljanje unutarnje revizije u Ministarstvu. Rad Jedinice unutarnje revizije utemeljen je na odobrenom Strateškom planu rada Jedinice unutarnje revizije za razdoblje 2024. – 2026. godina i Godišnjem planu rada Jedinice za 2024. godinu. U Godišnjem planu rada za 2024. godinu planirano je izvršiti ukupno devet revizija, a u konačnici je izvršeno sedam revizija. Pored toga, vršene su i naknadne

²¹ Službeni glasnik BiH, broj 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 i 32/13

²² Službeni glasnik BiH, broj 27/08 i 32/12

²³ Službeni glasnik BiH, broj 59/19

revizije i ocjena realizacije prethodno danih preporuka. Godišnje izvješće o radu unutarnje revizije je sačinjeno i dostavljeno rukovoditelju institucije.

Radno mjesto rukovoditelja Jedinice unutarnje revizije upražnjeno je od svibnja 2021. godine, a u proteklom razdoblju navedene poslove je, po ovlaštenju ministra obrane, obavljala osoba uposlena na radnom mjestu stručnog savjetnika za unutarnju reviziju, uz svoje radne zadatke. Ministarstvo je u 2024. godini poduzelo aktivnosti na popunjavanju radnog mjesta rukovoditelja Jedinice unutarnje revizije. U studenom 2024. godine je raspisan javni oglas, izvršen je odabir kandidata te je u svibnju 2025. godine popunjeno navedeno radno mjesto.

7. FINACIJSKA IZVJEŠĆA

Ministarstvo je sačinilo Godišnje finacijsko izvješće za 2024. godinu i dostavilo ga nadležnim tijelima i institucijama u skladu s važećim propisima. Godišnje izvješće je Ministarstvu financija i trezora BiH dostavljeno 6.3.2025. godine (rok za dostavu je 3.3.2025. godine). Razlog za kašnjenje u dostavljanju godišnjeg izvješća su tehnički razlozi. Ministarstvo financija i trezora BiH je odobrilo produljenje roka za dostavu godišnjeg finacijskog izvješća.

Analizom bilješki uz finacijska izvješća konstatirano je kako su sačinjene prema Pravilniku o finacijskom izvješćivanju institucija BiH²⁴.

7.1. Pregled prihoda i primitaka

Na 31.12.2024. iskazani su prihodi u ukupnom iznosu od 10.469.212 KM.

Ukupni realizirani prihodi odnose se na: prihode od iznajmljivanja resursa stacionarnih komunikacijskih čvorišta (72.717 KM), ostale prihode (451.590 KM), prihode od donacija (9.681.748 KM) i primitke od prodaje stalnih sredstava (263.158 KM).

Prihodi od iznajmljivanja opreme – Iznajmljivanje resursa stacionarnih komunikacijskih čvorišta (72.717 KM) najvećim dijelom se odnose na uplate po izvršenim fakturiranjima i manjim dijelom uplate duga po zaključenom sporazumu iz ranijeg razdoblja.

Ostali prihodi (451.590 KM) se najvećim dijelom odnose na prihode od zatvaranja vremenskih razgraničenja iz prethodne godine (133.251 KM), povrata plaćenih trošarina (122.607 KM), oprihodovanje uplaćenih sredstava s prijelaznog računa potraživanja (89.277 KM) itd.

Naplaćeni prihod od donacija iznosi ukupno 9.681.748 KM, od čega se na primljene tekuće transfere-donacije iz inozemstva odnosi 9.681.448 KM, a donacije od pravnih osoba u zemlji iznose 300 KM.

U proračunu za 2024. godinu planirani su ukupni prihodi u iznosu od 118.000 KM (prihodi od iznajmljivanja opreme u iznosu od 69.000 i ostali prihodi – 49.000 KM).

Pregled prihoda i primitaka prikazan je u Prilogu I. Izvješća.

²⁴ Službeni glasnik BiH, broj 25/15, 91/17 i 2/24

7.2. Pregled rashoda i izdataka iz proračuna

Zakonom o proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine za 2024. godinu²⁵, Ministarstvu su odobrena sredstva u ukupnom iznosu od 390.502.000 KM (tekući izdaci 382.616.000 KM, kapitalni grantovi 592.000 KM i kapitalni izdaci 7.294.000 KM)²⁶. Također, spomenutim zakonom je odobreno 10.013 uposlenih u Ministarstvu.

Tijekom godine izvršena su usklađivanja proračuna koja se odnose na sljedeće:

- Odlukom Vijeća ministara BiH o preraspodjeli sredstava iz proračuna Ministarstva za 2024. godinu, u proračun Generalnog tajništva Vijeća ministara BiH²⁷ – proračun Ministarstva za 2024. godinu umanjen je za 100.000 KM te Odlukom Vijeća ministara BiH o preraspodjeli sredstava iz proračuna Ministarstva za 2024. godinu u proračun Tužiteljstva BiH – proračun Ministarstva obrane BiH za 2024. godinu umanjen je za 300.000 KM;
- sredstva višegodišnjih projekata prenesena iz prethodnog razdoblja u iznosu od 1.237.824 KM i odobrena u 2024. godini u iznosu od 18.298.500 KM (ukupno 19.536.324 KM);
- sredstva novčanih donacija prenesena iz prethodnog razdoblja u iznosu od 9.455.325 KM i uplaćena u tekućoj godini u iznosu od 9.681.748 KM (ukupno 19.137.073 KM);
- sredstva naplaćena od osiguravajuće kuće u iznosu od 182 KM;
- sredstva umanjena iz odobrenog proračuna u korist višegodišnjih kapitalnih projekata u iznosu od 10.818.500 KM.

Prema navedenom, Ministarstvo je u 2024. godini raspolagalo sredstvima u ukupnom iznosu od 417.957.079 KM.

Ministarstvo je izvršilo dva prestrukturiranja rashoda proračuna koje je odobrilo Ministarstvo financija i trezora BiH. Upućena su dva zahtjeva za prestrukturiranje rashoda u ukupnom iznosu od 16.417.000 KM, ali je Ministarstvo financija i trezora BiH odobrilo prestrukturiranje rashoda proračuna u ukupnom iznosu od 15.834.500 KM odnosno oko 4 % ukupno odobrenih rashoda za 2024. godinu. Iako je u najvećoj mjeri odobrilo prestrukturiranje rashoda, Ministarstvo financija i trezora BiH je ukazalo na potrebu unapređenja procesa planiranja i kontrole izvršenja proračuna Ministarstva.

U pregledu rashoda i izdataka po ekonomskim kategorijama – zbrojno, u razdoblju od 1.1. do 31.12.2024. godine, ukupno ostvareni rashodi iskazani su u iznosu od 369.662.347 KM, što je za 48.294.732 KM manje u odnosu na raspoloživi (korigirani) proračun za 2024. godinu.

Vrijednosno značajni rashodi odnose se na: bruto plaće (262.101.523 KM) naknade troškova uposlenih (70.686.929 KM), troškove energije i komunalnih usluga (7.365.727 KM) i troškove materijala (8.908.402 KM).

Pregled rashoda i izdataka iz proračuna prikazan je u Pravitku II. Izvješća.

U daljnjem tekstu navodimo nalaze revizije, stanje po procesima za koje su dane preporuke u ranijem razdoblju čija realizacija je u tijeku, kao i određena objelodanjivanja činjenica o značajnim rashodima realiziranim u 2024. godini.

²⁵ Službeni glasnik BiH, broj 50/24

²⁶ Do usvajanja proračuna za 2024. godinu, Ministarstvo je raspolagalo sredstvima odobrenim prema pojedinačnim instrukcijama o privremenom financiranju institucija BiH za razdoblje siječanj – ožujak 2024. godine, broj: 05-16-2-9002-1/23 od 28.12.2023. godine, za razdoblje travanj – lipanj 2024. godine, broj: 05-02-2-2499-1/24 od 26.3.2024. godine i razdoblje srpanj – rujan 2024. godine, broj: 05-02-2-4285-1/24 od 25.6.2024. godine koje je donio ministar financija i trezora Bosne i Hercegovine.

²⁷ Službeni glasnik BiH, broj: 79/24

7.2.1. Bruto plaće

Ukupno ostvarene bruto plaće i naknade iz plaća s 31.12.2024. godine iznose 262.209.151 KM ili 99,85 % odobrenog proračuna²⁸. Od navedenog iznosa na neposrednu potrošnju odnosi se 262.101.523 KM, dok se iznos od 107.628 KM odnosi na Ured zamjenika predsjedatelja Vijeća ministara BiH kojeg čine dvije imenovane osobe.

Neto plaće i naknade iznose 148.264.529 KM, stimulacije 1.754.518 KM, a porezi i doprinosi 112.190.104 KM. Sredstva za obračun plaća i naknada u Ministarstvu su planirana za 10.013²⁹ uposlenih, a na 31.12.2024. godine broj uposlenih iznosi 9.174.³⁰

Prosječan broj uposlenih u 2024. godini za koje su isplaćene bruto plaće bio je 9.249³¹.

Naknade za produljeni rad: Ukupno ostvarene neto naknade za produljeni rad iznose 21.022 KM i u odnosu na prethodnu godinu veće su za 2.586 KM. Prekovremene sate su ostvarili vozači ministra i zamjenika ministra, vozač u Generalnom inspektoratu, pojedini vozači u Zajedničkom stožeru Oružanih snaga BiH, kao i predstojnici ureda ministra i zamjenika ministara. Isplate naknada po ovom osnovu vršene su na temelju rješenja kojim se odobrava isplata naknade za sate prekovremenog rada.

Zakonom o radu u institucijama BiH je propisano da u slučaju više sile, iznenadnog povećanja opsega posla, kao i u drugim sličnim slučajevima neophodne potrebe, uposlenik, na zahtjev poslodavca ili dobrovoljno može raditi najviše 20 sati tjedno. Pojedini uposleni su prekovremene sate ostvarili svaki mjesec, a prekovremeni sati na mjesečnoj razini kretali su se u rasponu od 5 do 86 sati. Također, u nekim mjesecima prekovremeni rad za pojedine osobe doseže i više od 20 sati tjedno.

Odlukom o načinu i postupku ostvarivanja prava na naknadu za prekovremeni rad, rad u neradne dane, noćni rad i rad u dane državnih blagdana u institucijama BiH³² je definirano kako uposlenom za prekovremeni rad pripada naknada koja se u pravilu ostvaruje preraspodjelom radnog vremena, a samo u iznimnim slučajevima, ako se u razumnom roku ne mogu stvoriti uvjeti za korištenje slobodnih sati, uposlenom se može isplatiti novčana naknada razmjerno vremenu tog rada uvećanom za 25 %. Ministarstvo nije koristilo mogućnost preraspodjele radnog vremena.

PREPORUKA 2

Preporučujemo da se isplata naknada po temelju prekovremenog rada vrši samo u izuzetnim slučajevima te da se razmotre i drugi modaliteti vrednovanja prekovremenog rada, a sve u cilju racionalizacije potrošnje proračunskih sredstava.

Isplata pomoći u slučaju smrti: Tijekom 2024. godine nastavljena je isplata pomoći u slučaju smrti primjenom odredbi Zakona o plaćama i naknadama u institucijama BiH³³ uz istovremenu

²⁸ Službeni glasnik BiH 50/24 – Sredstva odobrena Zakonom o proračunu institucija BiH i međunarodnih obveza BiH

²⁹ Navedeni broj obuhvaća i Ured zamjenika predsjedatelja Vijeća ministara BiH u Ministarstvu. Na temelju Odluke Vijeća ministara BiH broj: 53/24 od 19.03.2024. godine u ožujku i svibnju 2024. godine izvršena je popuna Ureda i to predstojnika Ureda zamjenika predsjedatelja Vijeća ministara BiH i savjetnika u Uredu zamjenika predsjedatelja Vijeća ministara BiH.

³⁰ Podatak iz obrasca 4/1.

³¹ Podatak iz obrasca 4.

³² Službeni glasnik BiH, broj 4/09

³³ Ostvarivanje prava na naknadu iz članka 43. Zakona o plaćama i naknadama u institucijama BiH detaljnije je uređeno Odlukom o načinu i postupku ostvarivanja prava na naknadu u slučaju smrti uposlenog u institucijama BiH koju je donijelo Vijeće ministara BiH 2009. godine (Službeni glasnik BiH broj 38/09)

primjenu i Zakona o službi u Oružanim snagama BiH³⁴ kojim je uređeno pitanje naknade na ime pogrebnih troškova u slučaju smrti djelatne vojne osobe.

Na ovaj način Ministarstvo je izvršilo isplatu istovrsne naknade primjenom dva propisa koji nisu na adekvatan način usuglašeni nakon donošenja Zakona o plaćama i naknadama u institucijama BiH. U skladu s prethodno navedenim, Ministarstvo ni u 2024. godini nije pokrenulo proceduru usklađivanja odredbi zakonskih propisa kojim su utvrđena prava na istu vrstu naknade u slučaju smrti djelatnih vojnih osoba.

PREPORUKA 3

Ministarstvo je dužno inicirati izmjenu Zakona o službi u Oružanim snagama BiH na način da se usklade odredbe zakonskih propisa kojim su utvrđena prava na istu vrstu naknade u slučaju smrti djelatnih vojnih osoba.

Plaćeno odsustvo: Zakonom o radu u institucijama BiH³⁵ propisano je da uposlenik ima pravo na odsustvo s rada uz naknadu plaće do sedam radnih dana u jednoj kalendarskoj godini – plaćeno odsustvo u slučaju: stupanja u brak, porođaja supruge i teže bolesti ili smrti člana užeg domaćinstva i zadovoljavanja vjerskih, odnosno tradicijskih potreba ili drugih slučajeva utvrđenih aktom poslodavca. Izuzetno, poslodavac je dužan omogućiti uposleniku odsustvo do šest radnih dana u jednoj kalendarskoj godini, radi zadovoljavanja njegovih vjerskih, odnosno tradicijskih ili drugih potreba, s tim da se odsustvo od dva dana koristi uz naknadu plaće – plaćeno odsustvo.

Također, Zakonom o službi u Oružanim snagama BiH³⁶ je definirano kako djelatna vojna osoba ima pravo do sedam radnih dana plaćenog odsustva po svim osnovama te da u jednoj kalendarskoj godini može odsustvovati do šest radnih dana radi zadovoljenja svojih vjerskih, odnosno tradicijskih potreba, s tim da se odsustvo od dva dana koristi uz naknadu plaće – plaćeno odsustvo.

Ministarstvo pravde BiH je prethodnih godina, po zahtjevu određenih institucija, dalo mišljenje o načinu primjene navedenih odredbi³⁷. Naime, u skladu s mišljenjem Ministarstva pravde BiH, uposleni ima pravo na odsustvo s rada uz naknadu plaće na pet radnih dana u slučaju stupanja u brak, porođaja supruge i teže bolesti ili smrti člana užeg domaćinstva, a dva dana radi zadovoljavanja vjerskih odnosno tradicijskih ili drugih potreba utvrđenih aktom poslodavca.

Konstatirali smo kako je Ministarstvo svojim uposlenim odobravalo korištenje do šest dana plaćenog odsustva godišnje radi zadovoljenja vjerskih, odnosno tradicijskih potreba, a ne dva dana kako je propisano navedenim zakonima. Također određeni uposleni su u tijeku 2024. godine ostvarivali više od sedam dana plaćenog odsustva (npr. sedam dana na temelju stupanja u brak i dva dana vjerskih praznika).

PREPORUKA 4

Ministarstvo je dužno da prilikom odobravanja plaćenog odsustva uposlenima postupa u skladu s navedenim zakonskim propisima.

³⁴ Detaljnije uređeno člankom 30. Pravilnika o plaćama i drugim naknadama djelatnih vojnih osoba na službi u Ministarstvu i Oružanim snagama BiH (ožujak 2007. godine)

³⁵ Članak 30. stavak (1) Zakona o radu u institucijama BiH

³⁶ Članak 57. stavak (2) i (3) Zakon o službi u Oružanim snagama BiH – Službeni glasnik BiH, broj: 88/05, 53/07, 59/09, 74/10, 42/12, 41/16 i 38/18

³⁷ Mišljenje dostupno na internetskoj stranici Ministarstva pravde BiH-Info/pristup informacijama – Pitanja u svezi s primjenom zakona i stavova

Naknade troškova prijevoza: Zaključno s 31.12.2024. godine ove naknade realizirane su u iznosu od 16.870.842 KM. U odnosu na prethodnu godinu veće su za 217.212 KM.

Odlukom o visini, načinu i postupku ostvarivanja prava na naknadu za prijevoz na posao i prijevoz s posla u institucijama Bosne i Hercegovine³⁸ definirano je kako se kod utvrđivanja udaljenosti mjesta rada od mjesta prebivališta uposlenog koristi najkraća prometna putna komunikacija. Iz pregledanog uzorka zahtjeva za prijevoz osoba koje ostvaruju ovu naknadu, nismo se uvjerili kako su svi u potpunosti u skladu s navedenom odlukom. Naime, u pojedinim zahtjevima za ostvarivanje naknade za prijevoz nije uzimana najkraća prometna putna komunikacija na relaciji od mjesta prebivališta do mjesta rada korisnika naknade.

PREPORUKA 5

Ministarstvo je dužno osigurati da se obračun i isplata naknade troškova prijevoza na posao i prijevoza s posla za sve uposlene vrši u skladu s važećim podzakonskim aktom.

Novčane nagrade (stimulacije): S 31.12.2024 godine isplaćene su stimulacije u ukupnom neto iznosu od 1.754.518 KM (za 4.758 uposlenih), što je u odnosu na prošlu godinu manje za 178.243 KM. Pojedinačne mjesečne neto isplate kretale su se u rasponu od 60 KM do 1.122 KM, dok su se pojedinačne godišnje neto stimulacije kretale u rasponu od 100 KM do 4.712 KM.

Analizom sadržaja pojedinačnih rješenja o isplati stimulacija možemo zaključiti kako su određena obrazloženja uopćena. Isplate novčanih nagrada odnosile su se na kvalitetno i efikasno obavljanje poslova i zadataka prije planiranih rokova, obavljanje poslova drugog radnog mjesta, izvanredno povećan opseg poslova kao i angažiranost u radu povjerenstava, radnih skupina, sudjelovanja na vježbama i aktivnostima pomoći civilnom stanovništvu pogođenim elementarnim nepogodama.

7.2.2. Putni troškovi

Izdaci za putne troškove s 31.12.2024. godine realizirani su u iznosu od 3.290.832 KM. Odnose se na izdatke za putne troškove u zemlji (1.057.743 KM) i izdatke za putne troškove u inozemstvu (2.233.089 KM). Najznačajniji izdaci odnose se na troškove dnevnica u zemlji (1.025.234 KM), troškove prijevoza u inozemstvu javnim sredstvima (562.793 KM) i troškove dnevnica u inozemstvu (1.339.566 KM).

Odlukom o načinu i postupku ostvarivanja prava uposlenih u institucijama BiH za naknadu za službeno putovanje³⁹, uređuje se način i postupak ostvarivanja prava uposlenih u institucijama BiH za naknadu za službeno putovanje.

Navedenom odlukom definirano je kako se službeno putovanje vrši na temelju naloga za službeno putovanje koji uposleni podnosi uz obračun putnih troškova. Nadalje, propisano je kako je uz nalog za službeno putovanje uposleni dužan priložiti svu relevantnu raspoloživu dokumentaciju koja, između ostalog, treba da sadrži poziv za održavanje sastanka, poziv na obuku ili neku drugu korespondenciju koja upućuje na svrhu službenog puta.

Također, internim aktom Ministarstva je definirano kako se formalna, suštinska i računska kontrola dokumentacije za službena putovanja u zemlji i inozemstvu vrši u Odjelu za materijalno-financijsko poslovanje. Ponovo smo konstatirali kako se pozivna pisma prilikom

³⁸ Službeni glasnik BiH, broj 72/17 i 61/22

³⁹ Službeni glasnik BiH, broj 6/12, 42/12, 10/18, 75/18 i 52/24

pravdanja putnih naloga ne dostavljaju u navedeni odjel, već se ista nalaze u organizacijskim jedinicama koje pripremaju odluke o službenim putovanjima. S obzirom na navedeno, nismo se mogli uvjeriti kako se u Odjelu za materijalno-financijsko poslovanje postupa u skladu s Odlukom i internim aktom Ministarstva.

PREPORUKA 6

Ministarstvo je dužno osigurati da se cjelokupna dokumentacija potrebna za obračun putnih troškova prilaže uz putni nalog prema relevantnom propisu.

7.2.3. Izdaci za uporabu vozila

Ukupni izdaci za uporabu službenih vozila s 31.12.2024. godine iznose 2.119.787 KM. Značajniji izdaci odnose se na troškove goriva (1.176.415 KM), nabavu usluga i materijala za održavanje službenih vozila (758.222 KM) i registraciju i osiguranje vozila (185.150 KM).

Pravilnikom Vijeća ministara BiH o uvjetima nabave i načinu korištenja službenih vozila u institucijama BiH⁴⁰, Ministarstvu je dano pravo na korištenje 22 vozila. Ministarstvo je na 31.12.2024. godine na raspolaganju imalo 16 službenih vozila, od kojih je za četiri vozila dano pravo korištenja 24 sata dnevno u radne i neradne dane.

Službena specijalizirana vozila Ministarstva koriste se na temelju Pravilnika o broju, uvjetima nabave, načinu korištenja i određivanju osoba s pravom korištenja službenih specijaliziranih vozila u Ministarstvu i Oružanim snagama BiH⁴¹. Navedenim aktom ministar obrane, u skladu s ukazanim potrebama i navedenim načelima, može izmijeniti broj i vrstu vozila, kao i svrhu potpore, donošenjem posebne odluke. Na temelju dostavljenih podataka Ministarstvo je na 31.12.2024. godine na raspolaganju imalo 14 specijaliziranih motornih vozila, s tim da je njih 10 na korištenju u vojno-diplomatskim predstavništvima BiH u inozemstvu. Tijekom 2024. godine izvršena je nabava dva službena specijalizirana vozila.

Uvidom u dostavljenu bazu podataka o vozilima s 31.12.2024. godine, uočeno je značajnije odstupanje u broju vozila kojima raspolažu Oružane snage BiH u odnosu na broj vozila predviđen internim aktom. Pravilnikom je odobreno 3.461 vozilo, a s 31.12.2024. godine imali su na raspolaganju 2.376 vozila. Naime, po pojedinim vrstama vozila, Oružane snage BiH raspolažu značajno većim brojem vozila od broja predviđenog internim aktom (npr. AA putničko motorno vozilo – raspolažu sa 180 vozila, dok je internim aktom predviđeno 165 vozila). Istovremeno je konstatirano kako u određenim kategorijama raspolažu značajno manjim brojem vozila od planiranog. U pojedinim slučajevima čak ne raspolažu niti jednim vozilom u odnosu na predviđeni broj (BO teretno m/v- hladnjača predviđeno 14 vozila, dok u Oružanim snagama BiH ne raspolažu navedenom vrstom vozila i sl.)

PREPORUKA 7

Ministarstvo treba usuglasiti broj službenih specijaliziranih vozila koja se koriste s odredbama internog akta.

⁴⁰ Službeni glasnik BiH, broj: 34/23, 84/23

⁴¹ Broj 11-03-24-249-6/23 od 21.03.2023.god.

Procesom revizije putnih naloga za službena vozila Ministarstva, konstatirali smo kako se odredbe Pravilnika Vijeća ministara BiH i Pravilnika o broju, načinu korištenja i održavanja službenih vozila u Ministarstvu koje se odnose na popunjavanje naloga za vozila i dalje ne poštuju u potpunosti. Kontrolom naloga za službena vozila konstatirali smo kako se u određenom broju slučajeva sadržaj obrasca putnih naloga za vozila koje koristi Ministarstvo ne popunjava u potpunosti. Naime, kod pojedinih putnih naloga nisu upisani svi podaci poput stanja prijeđene kilometraže vozila te ovjere dobavljača prilikom točenja goriva, podaci o ukupno prijeđenim dnevnim relacijama. Ponovno su uočeni slučajevi evidentiranja tzv. loko vožnje preko 290 kilometara bez adekvatnog obrazloženja, zbog čega se nismo mogli uvjeriti kako su vozila korištena u službene svrhe. Navedeno može utjecati na povećan rizik nenamjenske uporabe vozila.

PREPORUKA 8

Ministarstvo je dužno osigurati pravilno popunjavanje podataka u putnom nalogu za službena vozila u skladu s relevantnim propisima kako bi se na pouzdan način mogla potvrditi uporaba vozila u službene svrhe.

7.2.4. Usluge reprezentacije

Izdaci na temelju usluga reprezentacije s 31.12.2024. godine ostvareni su u iznosu od 287.400 KM. Pravilnikom Vijeća ministara BiH⁴² odobrena su sredstva za reprezentaciju u iznosu do 330.000 KM godišnje, dok su internim aktima Ministarstva⁴³ definirana prava, limiti i način korištenja interne i eksterne reprezentacije.

U skladu s Odlukom o korištenju biznis-kartice Ministarstva⁴⁴ utvrđeni su korisnici i limiti po korisnicima biznis-kartice. Pravo na korištenje biznis-kartice imaju ministar, zamjenici ministra, načelnik Zajedničkog stožera Oružanih snaga BiH i šest kapetana posade zrakoplovstva. Biznis-kartica se koristi za plaćanje troškova na službenim putovanjima (troškovi smještaja, prijevoza i reprezentacije), a ministru obrane, zamjenicima ministra i načelniku Zajedničkog stožera Odlukom je dano pravo na organiziranje poslovnih sastanaka i drugih aktivnosti u skladu s Pravilnikom o korištenju reprezentacije. Navedenom odlukom je definirano da je korisnik biznis-kartice obavezan dostaviti Sektoru za proračun i financije svu dokumentaciju i izvješća o izvršenoj transakciji, uz obrazloženje svrhe utroška plaćanja putem biznis-kartice.

Postupcima revizije smo ustanovili kako dokumentacija u svezi s troškovima eksterne reprezentacije, koja je plaćena biznis-karticom, sadrži obrazloženja i službene zabilješke. Međutim, u određenim slučajevima zabilješka o povodu nastanka troška je uopćena i štura, odnosno ne navodi se povod kojim bi se potvrdila osnovanost nastanka troška. Također, u pojedinim slučajevima nedostaju računi – originalna dokumentacija, koji su prema Pravilniku o računovodstvu s računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike proračuna institucija BiH⁴⁵ temelj za knjiženje.

⁴² Službeni glasnik BiH, br. 26/2014, 78/2015, 53/2017, 62/2017, 1/2021 i 63/2021

⁴³ Pravilnik o korištenju reprezentacije u Ministarstvu i Oružanim snagama BiH 13-02-3-4343/14 od 18.12.2014., te pravilnici o izmjeni i dopuni Pravilnika o korištenju reprezentacije u Ministarstvu i Oružanim snagama BiH 13-02-3-1756-1/19 od 25.6.2019., 13-02-3-1185-1/20 od 30.4.2020. i 13-02-3-602-21/22 od 19.10.2022. godine.

⁴⁴ Broj: 12-16-1-254-26/20 od 22.2.2023. godine

⁴⁵ Broj 01-08-02-1-1515-1/15 od 4.2.2015. godine

S obzirom na navedene slabosti, smatramo kako nepotpunost dokumentacije prilikom realiziranja izdataka za reprezentaciju i bez jasnog povoda nastanka troška može imati za posljedicu nenamjensku uporabu ovih sredstava.

PREPORUKA 9

Potrebno je da Ministarstvo za svaki trošak reprezentacije osigura kompletnu dokumentaciju i obrazloženja povoda nastanka troška kako bi se na pouzdan način mogla potvrditi namjenska potrošnja sredstava.

7.2.5. Višegodišnji projekti

Ministarstvo je tijekom 2024. godine raspolagalo s 20.128.324 KM sredstava za četiri višegodišnja projekta. Ukupna realizirana sredstva višegodišnjih projekata na 31.12.2024. godine iznose 634.665 KM i odnose se samo na projekat „Perspektiva“ i Školovanje časnika vojno-evidencijske specijalnosti zrakoplovstvo. Na ostalim projektima nije bilo realizacije sredstava. Neutrošena sredstva u iznosu od 19.493.660 KM su prenesena u narednu godinu. Ministarstvo u tekstualnom dijelu Godišnjeg financijskog izvješća detaljno obrazlaže aktivnosti koje je provodilo na realizaciji navedenih višegodišnjih projekata.

U tablici br.3 je dan pregled raspoloživih i realiziranih višegodišnjih projekata.

Tablica broj 3. pregled raspoloživih i realiziranih višegodišnjih projekata

Naziv višegodišnjeg projekta	Prijenos sredstava iz 2023.	Proračun za 2024. i usklađivanje proračuna	Ukupno raspoloživa sredstva u 2024.	Realizirana sredstva u 2024.	Neutrošena sredstva prenesena u 2025.	% izvršenja sredstava
1	2	3	4	5	6	7
Osiguranje i unapređenje operativnosti motornih vozila OS	26.020	0	26.020	0	26.020	0
Školovanje časnika vojno-evidencijske specijalnosti zrakoplovstvo	0	1.558.500	1.558.500	360.024	1.198.476	23
Tranzicija i zbrinjavanje otpuštenog personala MO i OS-Perspektiva	1.211.805	592.000	1.803.805	274.640	1.529.164	15
Nabava helikoptera	0	16.740.000	16.740.000	0	16.740.000	0
UKUPNO	1.237.824	18.890.500	20.128.324	634.664	19.493.659	3

Školovanje časnika vojno-evidencijske specijalnosti zrakoplovstvo:

Na 11. sjednici Vijeća ministara BiH održanoj 11.5.2023. godine usvojena je Odluka o financiranju Višegodišnjeg projekta Školovanje časnika vojno-evidencijske specijalnosti zrakoplovstvo⁴⁶ u iznosu od 8.000.000 KM, za razdoblje 2023. – 2032. godina. Na temelju Sporazuma o vojno-finanicijskoj suradnji potpisanih između Vlade Republike Turske i Vijeća

⁴⁶ Službeni glasnik BiH, broj 47/23 od 7.7.2023. godine

ministara BiH i Implementacijskog protokola u svezi s financijskom pomoći između Vijeća ministara BiH i Vlade Republike Turske⁴⁷, 12.11.2024. godine zaključen je Okvirni sporazum i ugovor u vrijednosti od 1.162.560 USD između Ministarstva i Askeri Fabrika ve Tersane İşletme A.Ş. u svrhu nabave usluge temeljne obuke pilota helikoptera Oružanih snaga BiH od strane izvršitelja. Ugovorom je definirana obveza plaćanja iznosa od 387.520 USD od strane Ministarstva nacionalne obrane Republike Turske, dok će iznos od 775.040 USD biti plaćen od strane Ministarstva. Okvirnim sporazumom definirano je avansno plaćanje u iznosu od 25 % ukupnih troškova obuke.

Postupcima revizije smo konstatairali kako je Ministarstvo u prosincu 2024. godine na temelju ispostavljenog predračuna izvršilo plaćanje dobavljaču u iznosu od 360.024 KM. Navedeni iznos je knjižen na trošak odnosno na izdatke za stručne ispite, zbog čega su navedeni troškovi precijenjeni, a potraživanja za unaprijed plaćenu robu i usluge u zemlji – avansi, podcijenjeni za navedeni iznos.

Pravilnikom o računovodstvu s računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike proračuna institucija BiH⁴⁸ je propisano kako se imovina i obveze iskazuju po računovodstvenom načelu nastanka događaja uz primjenu metode povijesnog troška.

PREPORUKA 10

Ministarstvo je dužno da prilikom evidentiranja troškova poštuje odredbe Pravilnika o računovodstvu s računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike proračuna institucija BiH.

Analizom raspoloživih informacija zaključujemo kako je izrazito nizak stupanj realizacije sredstava namijenjenih za višegodišnje projekte, budući da utrošena sredstva predstavljaju tek 4 % ukupno planiranih sredstava namijenjenih za ovu svrhu. Također smo konstatairali kako su se rokovi za realizaciju projekata u proteklom razdoblju produljivali te da sredstva koja su odobrena prije nekoliko godina nisu više dostatna za realizaciju konkretnog projekta.

Međutim, uvjerali smo se kako Ministarstvo kontinuirano poduzima aktivnosti s ciljem nastavka realizacije višegodišnjih kapitalnih ulaganja, s obzirom na to da se Vijeću ministara BiH redovito podnose prijedlozi za izmjene postojećih projekata, kako bi se omogućila njihova daljnja implementacija. Tijekom 2024. godine predložene su nove inicijative za višegodišnje projekte⁴⁹, ali one nisu odobrene. S obzirom na važnost ovih ulaganja, neophodno je da svi relevantni sudionici u procesu planiranja i implementacije pokažu proaktivan i konstruktivan pristup, kako bi se omogućio nastavak započetih aktivnosti i osigurala njihova uspješna realizacija.

Po pitanju preporuke koja se odnosila na realizaciju višegodišnjih kapitalnih projekata (preporuka broj 3/2020 u Tablici 2.), smatramo kako poduzete aktivnosti Ministarstva tijekom 2024. godine još uvijek nisu zadovoljavajuće u smislu efikasnije realizacije projekata te će dana preporuka biti predmet daljnjeg praćenja do okončanja realizacije.

7.3. Bilanca stanja

U bilanci stanja na 31.12.2024. godine iskazana su ukupna sredstva u iznosu od 124.740.280 KM. Ukupne obveze s izvorima sredstava iskazane su u iznosu od 161.399.859 KM.

⁴⁷ Potpisanog 03.03.2021.godine u Ankari

⁴⁸ Broj 01-08-02-1-1515/15 od 04.02.2015. godine

⁴⁹ Nabava streljiva i minsko-eksplozivnih sredstava za popunu rezervi, modernizacija i znavljanje naoružanja i vojne opreme

Značajne stavke bilance stanja odnose se na kratkoročna potraživanja (1.722.829 KM), neotpisanu vrijednost stalnih sredstava (122.922.060 KM), obveze prema dobavljačima (6.605.712 KM), obveze prema uposlenima (29.061.692 KM) i kratkoročna razgraničenja (2.758.901 KM).

Bilanca stanja prikazana je u Prilogu III. Izvješća.

7.3.1. Sredstva

Stalna sredstva iskazana u poslovnim knjigama Ministarstva odnose se na evidentirana ulaganja u objekte i opremu koja su realizirana prethodnih i tekuće godine (iz proračuna i donatorskih sredstava), kao i dio imovine koju je Ministarstvo preuzelo na temelju Sporazuma o temeljnim načelima za rješavanje pitanja nepokretne i pokretne imovine koja će i dalje koristiti za potrebe obrane⁵⁰, za koju je izvršena procjena vrijednosti prethodnih godina (pokretna perspektivna imovina).

U okviru stalnih sredstava nije iskazana imovina definirana kao nepokretna perspektivna imovina koju Ministarstvo koristi i ulaže sredstva u njeno održavanje. Navedena imovina se fizički popisuje prilikom redovitog godišnjeg popisa, s podacima o veličini, katnosti, lokaciji, namjeni i korisniku svakog objekta, bez podataka o vrijednosti.

Za računovodstveno evidentiranje nekretnina relevantan je Pravilnik o računovodstvu s računovodstvenim politikama korisnika proračuna institucija BiH, prema kome je definirano kako imovinu predstavljaju resursi koje kontrolira proračun odnosno proračunski korisnici kao rezultat prošlih događaja i od kojih se očekuju buduće koristi u obavljanju djelatnosti.

Posljedice neevidentiranja perspektivne imovine ogledaju se u podcijenjenosti stalnih sredstava u bilanci stanja Ministarstva za nepoznat iznos.

Ministarstvo se koncem 2023. godine obratilo Ministarstvu financija i trezora BiH vezano za upute na koji način preknjižiti ulaganja evidentirana na poziciji sredstva u pripremi, na odgovarajuća konta sredstava u uporabi i objekte na kojima su izvršena ulaganja, a koja su do sada knjižena kao sredstva u pripremi. U svom odgovoru Ministarstvo financija i trezora BiH je odgovorilo da je uvidom u Informacijski sustav financijskog upravljanja (ISFU) Ministarstva financija i trezora BiH, ustanovljeno da kroz pomoćnu knjigu stalnih sredstava (modul FA) navedena ulaganja nisu evidentirana. Za realizaciju navedene preporuke potrebno je da se izvrši kompletna i fer procjena vrijednosti objekata od strane vještaka građevinske struke. Nakon završene procjene vrijednosti objekata mogu se izvršiti tražena knjiženja u ISFU sustavu Ministarstva financija i trezora BiH.

U revizijskim izvješćima prethodnih godina konstatirano je kako je stav Ministarstva da su neophodna značajna sredstva i angažiranje vještaka kako bi se izvršila procjena nepokretne perspektivne imovine. Međutim, navedeno se ne može prihvatiti kao adekvatan argument i razlog zbog kojeg nije izvršeno evidentiranje imovine. Nadalje, izneseno je mišljenje kako, pored mogućeg angažiranja osoba izvan Ministarstva, postoje i unutarnji resursi koji se mogu iskoristiti za utvrđivanje knjigovodstvene vrijednosti objekata. Istaknuto je kako je Ministarstvo u prethodnom razdoblju procijenilo značajan broj stavki preuzete pokretne imovine korištenjem

⁵⁰ Sporazum broj 01-03-1657/07 od 12.7.2007. godine

unutarnjih resursa i za tu procjenu nije bilo neophodno angažiranje dodatnih sredstava i stručnjaka izvan Ministarstva. Prema danom obrazloženju, u tijeku godine nije bilo aktivnosti po ovom pitanju.

PREPORUKA 11

Ministarstvo je dužno poduzeti sve potrebne aktivnosti kako bi se u konačnici omogućilo ispravno iskazivanje stanja stalnih sredstava u skladu s računovodstvenim propisima.

U okviru stalnih sredstava se i dalje iskazuju **sredstva u pripremi** koja su s 31.12.2024. godine iskazana u iznosu od 35.348.986 KM. Iznos se odnosi na poziciju priprema i izgradnja zgrada (16.355.715 KM) i opremu u pripremi (18.993.271 KM).

U usporedbi s prethodnom godinom povećanja na ovim kontima u iznosu od 3.042.776 KM odnose se na vršena ulaganja na objektima koje koristi Ministarstvo.

Kako je navedeno u ranijem razdoblju, s obzirom na to se radi o investicijskim ulaganjima na vojnim objektima koji nisu uknjiženi u poslovne knjige Ministarstva, iznos se godinama prenosi i povećava za nova ulaganja u tijeku proračunske godine. S obzirom na to da je nesporno da su ulaganja izvršena u objekte Ministarstva i da su radovi izvršeni i okončani, smatramo kako nije ispravno i dalje ista voditi kao sredstva u procesu nabave za koja se ne vrši otpis vrijednosti (amortizacija).

Osim toga, u okviru ove ekonomske kategorije pogrešno su knjiženi izdaci koji se odnose na opremu u pripremi jer se radi o adaptaciji objekata i ne pripadaju analitičkom kontu na kome su evidentirani u poslovnim knjigama.

PREPORUKA 12

Potrebno je da Ministarstvo preknjiži ulaganja evidentirana na sredstvima u pripremi na odgovarajuća konta sredstava u uporabi i objekte na kojima su izvršena ulaganja.

Kratkoročna potraživanja na 31.12.2024. godine iskazana su u iznosu od **1.722.829 KM** i odnose se na potraživanja od pravnih osoba (801.639 KM), potraživanja od fizičkih osoba (360 KM) i ostala potraživanja (920.830KM).

Interni financijski odnosi – Potraživanja od organa na 31.12.2024. godine iznose **75.391 KM**.

Potraživanja od pravnih osoba (801.639 KM) odnose se najvećim dijelom na:

1. Potraživanja za isporučenu robu i usluge (678.104KM) su najvećim dijelom nastala na temelju usluga davanja u zakup prostora za postavljanje samouslužnih aparata i datiraju iz prethodnog razdoblja (674.504 KM). Na temelju tužbe Ministarstva donesena je prvostupanjska presuda kojom se tuženi obvezuje da na ime duga isplati iznos od 536.144 KM sa zateznom kamatom počev od 1.3.2020. godine kao datumom raskida ugovora. Po danom obrazloženju u tijeku je drugostupanjski postupak.
2. Dio potraživanja za dane predujmove (123.556 KM) odnosi se na iznos od 99.524 KM uplaćen Tehničkom remontnom zavodu Hadžići još 2010. godine, a koji do sada nije opravdan. Preostali iznos potraživanja evidentiran na ovom kontu (24.032 KM) je

značajnijim dijelom evidentiran tijekom 2022. i 2023. godine, što dovodi u pitanje naplativost i točnost iskazivanja ovih potraživanja.

Iz svega navedenog proizlazi kako je neizvjesna naplata potraživanja.

PREPORUKA 13

Ministarstvo je dužno potraživanja u poslovnim knjigama iskazivati u skladu s Pravilnikom o računovodstvu s računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike proračuna institucija BiH.

Ostala potraživanja (920.830 KM) odnose se na akontacije za službeni put (68.619 KM), potraživanja od radnika za manjkove (13.138 KM), potraživanja od VDI u inozemstvu (251.301 KM), potraživanja za refundaciju naknada za bolovanje (211.057 KM), ostala potraživanja (5.204 KM) i prijelazni račun potraživanja (371.510 KM).

Prijelazni račun potraživanja (371.510 KM): Iskazano stanje na prijelaznom računu potraživanja se po prezentiranim informacijama značajnijim dijelom odnosi na stanje iz ranijeg razdoblja za što nisu sačinjene analitičke evidencije. Po danom obrazloženju još uvijek nije razjašnjeno na što se odnosi početno stanje. Naime, Ministarstvo je u ranijem razdoblju izvršilo korekcije knjiženja na ovom kontu koje još uvijek nisu razjašnjene, a tijekom revizije nije prezentirana dokumentacija kojom se potvrđuje eventualna opravdanost knjiženja. Iako je Ministarstvo poduzimalo aktivnosti s ciljem praćenja evidencija na ovom kontu izvršenih u tijeku godine, izvršene korekcije u prethodnom razdoblju i dalje utječu na iskazano stanje.

I dalje se može konstatirati kako se Ministarstvo prilikom iskazivanja potraživanja ne rukovodi osnovnim računovodstvenim načelima⁵¹ te da je potrebno kontinuirano poduzimati i ostale aktivnosti na naplati potraživanja i vođenju ažurnih evidencija. Međutim, da bi se mogle osigurati pravovremene radnje potrebno je prije svega uspostaviti točne evidencije stanja prijelaznog računa potraživanja.

Prijelazni račun potraživanja ne bi trebao imati iskazan saldo na kraju godine, odnosno, taj saldo bi trebao biti kratkoročnog karaktera, a njegovo korištenje za evidentiranje raznih potraživanja tijekom godine ne omogućava jednostavno utvrđivanje iz čega se sastoji saldo na kraju razdoblja.

PREPORUKA 14

Ministarstvo je dužno poduzeti aktivnosti na utvrđivanju osnova za iskazano stanje na prijelaznom računu potraživanja.

Nefakturirana potraživanja: Potraživanja na temelju izdavanja resursa stacionarnih komunikacijskih čvorišta (SKČ) koja nisu fakturirana u ranijem razdoblju, niti su iskazana u poslovnim knjigama Ministarstva, prema internim evidencijama Ministarstva iznose oko 11.600.000 KM.

U skladu s odredbama Pravilnika o izdavanju resursa stacionarnih komunikacijskih čvorišta (SKČ) i Odluke o utvrđivanju cjenika izdavanja u zakup resursa stacionarnih komunikacijskih

⁵¹ Načelo točnosti, istinitosti, pouzdanosti, ažurnosti i sveobuhvatnosti (propisani člankom 3. Pravilnika o računovodstvu s računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike proračuna institucija BiH)

čvorišta⁵², Ministarstvo je imalo obvezu da zaključi ugovore o korištenju, odnosno zakupu SKČ-resursa kojima se reguliraju i utvrđuju prava i obveze ugovornih strana. Radi se o pet zaključenih ugovora o izdavanju i zakupu resursa stacioniranih komunikacijskih čvorišta koji su potpisani 2015. godine. Pored toga, resurse stacionarnih komunikacijskih čvorišta u značajnoj mjeri koristili su i drugi korisnici koji nisu potpisali ugovor s Ministarstvom (telekom operateri, elektroprivredna poduzeća, radiostanice, televizijske kuće i dr.).

U ranijem razdoblju Ministarstvo je poduzelo aktivnosti s ciljem naplate korištenja stacionarnih komunikacijskih čvorišta od eksternih korisnika koji imaju obvezu plaćanja zakupa korištenja SKČ resursa, a koji su bili korisnici istih u trenutku donošenja Pravilnika. Prema pomoćnim evidencijama Ministarstva, za 11 korisnika je podnesen zahtjev za pokretanje tužbe za naplatu. Proračunskim korisnicima navedeni resursi se daju bez naknade, ali uz naplatu troškova korištenja i održavanja resursa.

Zbog neaktivnog i nepravodobnog postupanja Ministarstva, navedena potraživanja nisu iskazana u poslovnim knjigama te iako su pokrenuti sudbeni postupci, postoji visok rizik u pogledu izvjesnosti naplate potraživanja.

Ministarstvo je formiralo tim za rješavanje sporova tužitelja Ministarstva protiv tuženih eksternih korisnika stacionarnih komunikacijskih čvorišta s ciljem da se putem pregovora pokuša pronaći rješenje i predloži daljnje postupanje radi mirnog rješavanja spora.

Fakturirana potraživanja i uplate po sporazumima: Ministarstvo je tijekom 2024. godine s četiri korisnika s kojima su ugovori o izdavanju u zakup resursa stacionarnih komunikacijskih čvorišta Ministarstva zaključeni u 2015. i 2016. godini, zaključilo i anekse ugovora i istim su fakturirane usluge zakupa koje su evidentirane u glavnoj knjizi zaključno s rujnom 2024. godine.

Pored fakturiranih usluga, jedan korisnik po sporazumu o načinu rješavanja dugovanja sa stanjem duga na 30.9.2022. godine (41.000 KM) u kontinuitetu uplaćuju obroke u iznosu od 1.139 KM na mjesečnoj razini.

Po pitanju primjene odredbe Pravilnika Vijeća ministara BiH o izdavanju resursa stacionarnih komunikacijskih čvorišta i pravodobnom poduzimanju aktivnosti na naplati potraživanja, u ranijem razdoblju smo Ministarstvu dali preporuku (preporuka br. 16/2022 u Tablici 2.). U skladu s navedenim, ocijenili smo kako je Ministarstvo poduzimalo određene aktivnosti na realizaciji dane preporuke, što će biti predmetom daljnjeg praćenja do konačne realizacije.

Konstatirano je kako Ministarstvo nije izvršilo usuglašavanje stanja fakturiranih potraživanja iskazanih na 31.12.2024. godine, a na upite za potvrdu iskazanih stanja nismo dobili povratne informacije. U skladu s Pravilnikom o računovodstvu s računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike proračuna institucija BiH proračunski korisnici najmanje jednom godišnje moraju popisati imovinu, potraživanje i obveze te navesti njihove pojedinačne vrijednosti. S tim u svezi, smatramo kako je prije vršenja popisnih aktivnosti, potrebno izvršiti i konfirmiranje iskazanih potraživanja.

PREPORUKA 15

Ministarstvo je dužno izvršiti proces usuglašavanja stanja iskazanih potraživanja.

⁵² Odluka Vijeća ministara BiH od 23.10.2014. godine

7.3.2. Nenovčane donacije

Revizijskim postupcima utvrđeno je kako i dalje dolazi do određenih kašnjenja u prijemu i evidentiranju nenovčanih donacija. Razlozi za to leže u specifičnostima Ministarstva, kao i u složenosti lanca donošenja i odobravanja odluka, procedura kontrole te prijema i evidentiranja materijalnih sredstava u modulu stalnih sredstava. Jedan od glavnih nedostataka u sustavu realizacije prijema i evidentiranja nenovčanih donacija jeste nepotpuna dokumentacija potrebna za njihovo evidentiranje (specifikacije, prijevod dostavljene dokumentacije, procjena jediničnih cijena i dr.). Također, utvrđeno je kako pojedina sredstva, primljena kao donacije, još uvijek nisu pravodobno knjižena u poslovne knjige Ministarstva, što je bio slučaj i prethodnih godina. Prema novoj Instrukciji Ministarstva iz 2023. godine prijem kod izvršenja usluga (npr. građevinskih radova, ugradnja opreme i sl.) koje se vrše na lokaciji krajnjeg korisnika vrše se u skladu s Konceptom i shemom logističke potpore Oružanih snaga BiH, uz praćenje realizacije tijekom duljeg vremenskog razdoblja.

Međutim, i dalje postoje nedostaci u procesu evidentiranja nenovčanih donacija, posebice kada je riječ o pravodobnom osiguranju i dostavljanju dokumentacije potrebne za knjiženje.

PREPORUKA 16

Ministarstvo je dužno osigurati učinkovit način prijema i evidentiranja nenovčanih donacija te, u suradnji s osobama uključenim u ovaj proces, pravodobno poduzimati potrebne aktivnosti kako ne bi dolazilo do zastoja u evidentiranju sredstava iz donacija.

7.3.3. Obveze

Ukupne obveze s 31.12.2024. godine u glavnoj knjizi trezora prikazane su u iznosu od **38.477.799 KM**, dok prema izvješću popisnog povjerenstva iste iznose **38.429.291 KM**. Konstatirana razlika je posljedica knjiženja vršenih nakon obavljenog popisa obveza. Kod popisa obveza Povjerenstvo je navelo kako zbog kratkih rokova koji su im dodijeljeni nije vršilo detaljan uvid u analitiku te nije moglo kvalitetno sagledati stanje, uzroke i posljedice obveza koje se prenose iz prethodnih godina.

Obveze prema dobavljačima na 31.12.2024. godine iznose 6.605.713 KM. Kao i ranijih godina konstatirane su slabosti vezane za usuglašavanje obveza s poduzećima koja se bave elektrodistribucijom. Na temelju odgovora elektrodistribucija na upućene potvrde za iskazano stanje na kraju godine (zahtjeve za potvrdom stanja kod dobavljača) u pojedinačnim slučajevima konstatirane su razlike.

PREPORUKA 17

Ministarstvo je dužno izvršiti proces usuglašavanja stanja obveza te utvrditi je li, i u kojem točno iznosu, iste predstavljaju obveze Ministarstva.

7.3.4. Popis sredstava i obveza

Ministarstvo je izvršilo popis stalnih sredstava, novčanih sredstava, potraživanja i obveza te sitnog inventara i materijala na 31.12.2024. godine na temelju odluke o redovitom godišnjem

popisu od 18.10.2024. godine. Odluku o prihvaćanju rezultata inventarizacije, rukovodstvo Ministarstva je donijelo 19.2.2025. godine.

Obavljanje popisa i obveza u svezi s usklađivanjem pomoćnih evidencija s odgovarajućim kontima glavne knjige i blagovremeno osiguranje knjigovodstvenih podataka kako bi se popisom osigurala informacije koje će i kvantitativno i kvalitativno odraziti stvarno stanje imovine, potraživanja i obveza, propisano je Pravilnikom o računovodstvu s računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike proračuna institucija BiH. U izvješćima o popisu stalnih sredstava navedeni su problemi tijekom obavljanja popisa (stalna sredstva nisu uredno numerirana, nisu u svim slučajevima ažurirane liste zaduženja po uredima, određena donirana sredstva nisu evidentirana, itd.) te su utvrđene određene razlike između naturalnog stanja utvrđenog popisom i stanja prema inventurnim listama. Na temelju izvješća popisnih povjerenstava konstatirali smo kako popis u Ministarstvu nije okončan u potpunosti na propisani način:

- Ministarstvo je izvršilo naturalni popis stalnih sredstava, ali u izvješću o popisu stalnih sredstava nisu navedeni financijski pokazatelji po kontima na kojima se u knjigovodstvu vode stalna sredstva te se stoga ne može usporediti stvarno stanje utvrđeno popisom sa stanjem iskazanim u knjigovodstvenim evidencijama. Iako je izvršen popis stalnih sredstava kojim su konstatirane određene razlike, nisu završene ostale radnje kojim bi se potvrdilo da knjigovodstveno stanje odgovara stanju na popisu.
- Izvršenim popisom nisu obuhvaćena sva sredstva u pripremi koja su iskazana u glavnoj knjizi Ministarstva, jer dio navedenih sredstava nije evidentiran u modulu stalnih sredstava iz kojeg se osiguravaju popisne liste.

PREPORUKA 18

Ministarstvo je dužno osigurati sveobuhvatne podatke o stalnim sredstvima kako bi proces popisa bio svrsishodan i kako bi bilo moguće usporediti stvarno stanje utvrđeno popisom sa stanjem iskazanim u knjigovodstvenim evidencijama.

- Ministarstvo je izvršilo popis potraživanja i o tome sačinilo izvješće u kojem je između ostalog konstatirano kako zbog kratkog roka nisu uspjeli za sva potraživanja izvršiti detaljnu analizu. Uvidom u iskazana konačna stanja u glavnoj knjizi konstatirane su razlike u usporedbi s izvješćima popisnih povjerenstava (potraživanja od pravnih osoba, ostala potraživanja) jer su knjiženja vršena nakon obavljenog popisa. Također, prijelazni račun potraživanja kao i konto potraživanja od organa nisu bili predmetom popisa na način da su sačinjeni analitički pregledi spomenutih konta i analiza iskazanih stanja. U izvješćima povjerenstava nije naveden podatak da postoje potraživanja koja nisu evidentirana u poslovnim knjigama Ministarstva.
- Povjerenstvo za popis obveza je u izvješću navelo samo zbrojni podatak o stanju razgraničenih prihoda bez tekstualnog obrazloženja, koje također nije usuglašeno s konačnim stanjem iskazanim na 31.12.2024. godine. Povjerenstvo je konstatiralo kako zbog kratkih rokova za završetak popisa nije vršilo uvid u analitiku te nije moglo kvalitetno sagledati stanje, uzroke i posljedice obveza koje se prenose iz prethodnih godina.

PREPORUKA 19

Ministarstvo je dužno popis potraživanja i obveza provesti u skladu s važećim propisima, utvrđivanjem stvarnih stanja, te utvrditi eventualna odstupanja u odnosu na knjigovodstveno stanje u trenutku popisa.

8. UPOŠLJAVANJE I STATUS UPOSLENIH (ANGAŽIRANIH) OSOBA

8.1. Umirovljenje uposlenih

Zakonom o državnoj službi u institucijama BiH⁵³ definirano je kako radni odnos prestaje kada državni službenik navrší 65 godina života i najmanje 20 godina staža osiguranja ili 40 godina staža osiguranja neovisno o godinama života.

Konstatirali smo kako je jedan uposleni stekao uvjete za odlazak u mirovinu 2.1.2024. godine, ali mu je radni odnos produljen do 14.2.2024. godine. Ministarstvo se obratilo Agenciji za državnu službu BiH koncem siječnja 2024. godine (nakon stjecanja uvjeta za odlazak u mirovinu državnog službenika) sa zahtjevom za prestanak radnog odnosa uposlenog, iako je to bila u obvezi uraditi najkasnije mjesec dana prije stjecanja uvjeta za prestanak radnog odnosa, kako je definirano aktom Agencije za državnu službu BiH, koji je dostavljen svim institucijama BiH. S tim u svezi, Agencija za državnu službu je donijela rješenje prema kome radni odnos uposlenog prestaje 14.2.2024. godine.

Ovakav način postupanja je u suprotnosti s navedenom odredbom Zakona o državnoj službi u institucijama BiH.

PREPORUKA 20

Ministarstvo je dužno poštovati zakonske odredbe vezano za blagovremeno umirovljenje državnih službenika u institucijama BiH.

8.2. Upošljavanje na određeno vrijeme

Tijekom 2024. godine u Ministarstvu su na određeno vrijeme ukupno bile angažirane 42 osobe⁵⁴, od čega 25 na radnim mjestima državnih službenika, 12 uposlenika i 5 civilnih osoba.

Uposlenici i civilne osobe: Prijem uposlenika i civilnih osoba u Ministarstvu regulirano je Zakonom o radu u institucijama BiH. Tijekom 2024. godine angažirano je 16 osoba na temelju ugovora o radu na određeno vrijeme bez prethodne provedbe natječajne procedure. Od navedenog broja, četiri osobe su angažirane i u prethodnom razdoblju. Ugovori se najčešće obnavljaju na mjesečnoj ili tromjesečnoj razini. Zakonom o radu institucija BiH je propisano kako se prijem uposlenika u radni odnos na određeno vrijeme do tri mjeseca može izvršiti bez raspisivanja javnog oglasa kada zbog žurnosti obavljanja posla, iznenadnog povećanja opsega posla i iznenadnog odsustva uposlenika nije moguće blagovremeno sprovesti javni oglas. Istim nije predviđena mogućnost da se radni odnos uposlenika na isti način produlji bez raspisivanja javnog oglasa.

Radna mjesta državnih službenika: Tijekom 2024. godine ukupno 25 osoba je zasnovalo radni odnos na određeno vrijeme na mjestima državnih službenika, uz suglasnost Agencije za državnu službu BiH. Od navedenog broja, dvije osobe su bile uposlene i u prethodnoj godini.

Ugovori o radu su zaključivani na razdoblje od tri mjeseca i isti su produljivani do devet mjeseci, a na temelju jedne suglasnosti Agencije za državnu službu BiH u kojoj se navodi da se suglasnost daje na vremensko razdoblje do tri mjeseca. Pored toga, nakon isteka devet mjeseci

⁵³Članak 50. stavak 1. točka b) Zakona o državnoj službi u institucijama BiH

⁵⁴ Navedeni broj ne uključuje osobe vezane za mandat

s jednom osobom zaključen je novi tromjesečni ugovor na drugom radnom mjestu, uz suglasnost Agencije za državnu službu BiH.

Ovim je nastavljena praksa iz ranijih godina, prema kojoj se osobe upošljavaju dulje vremensko razdoblje uz povremene prekide radnog odnosa.

Člankom 28.a Zakona o državnoj službi u institucijama BiH propisano je kako radni odnos na određeno vrijeme može trajati najdulje devet mjeseci (osim u slučaju bolovanja ili porodičnog odsustva koji nisu niti navedeni kao razlozi za prijem na određeno vrijeme), uz pribavljenu suglasnost Agencije za državnu službu BiH za popunu radnog mjesta državnog službenika. Također je člankom 28.a stavak 1) definirano da ako u instituciji postoji upražnjeno radno mjesto državnog službenika koje je u skladu s potrebama rada neophodno žurno popuniti, a interna popuna radnog mjesta nije moguća, institucija može to radno mjesto popuniti upošljavanjem osoba u skladu sa Zakonom o radu u institucijama BiH u statusu uposlenika.

Cijeneći veliku fluktuaciju uposlenih tijekom godine, kao i kompleksnost i specifičnost institucije, smatramo kako upošljavanje putem ugovora o radu na određeno vrijeme bez provedene natječajne procedure, u situacijama kada nije moguće potvrditi ispunjenost uvjeta u pogledu žurnosti, nije u skladu s navedenim propisima i predstavlja netransparentan način upošljavanja.

PREPORUKA 21

Ministarstvo je dužno da prilikom upošljavanja putem ugovora o radu na određeno vrijeme postupa u skladu s relevantnim propisima koji reguliraju postupak upošljavanja, poštujući načela zakonitosti i transparentnosti.

8.3. Obavljanje poslova drugog radnog mjesta

Na temelju dostavljenih podataka, tijekom 2024. godine u Ministarstvu je ukupno 30 uposlenih obavljalo poslove drugog radnog mjesta bez naknade, od čega četiri uposlenika, tri djelatne vojne osobe i 23 državna službenika. Odluke o ovlaštenju za obavljanje poslova iz djelokruga rada drugog radnog mjesta su donesene na temelju članka 61. Zakona o upravi⁵⁵. U odlukama je samo navedeno da će uposleni obavljati poslove iz djelokruga rada određenog radnog mjesta na određeno razdoblje (najčešće razdoblje od tri mjeseca) i da će im se posebnim rješenjem utvrditi pravo na novčanu nagradu. Pojedini uposleni su obavljali poslove po ovlaštenju tijekom čitave godine.

Prema predloženoj dokumentaciji ukupno je 13 državnih službenika obavljalo poslove radnih mjesta više razine od poslova radnih mjesta na koja su postavljeni rješenjima Agencije za državnu službu BiH⁵⁶. Za obavljanje ovih poslova uposleni su u pojedinim mjesecima dobivali novčanu nagradu – stimulaciju. Važećim propisima kojima je uređen pravni status državnih službenika⁵⁷ nije predviđena mogućnost da rukovoditelj institucije raspoređuje državne službenike na radna mjesta više razine bez provedene natječajne procedure.

⁵⁵ Službeni glasnik BiH broj 32/102, 102/09, i 72/17

⁵⁶ Državnog službenika postavlja Agencija za državnu službu BiH u skladu s rezultatom koji je kandidat postigao u izbornom procesu (članak 28. stavak 1. Zakona o državnoj službi u institucijama BiH).

⁵⁷ Zakon o državnoj službi u institucijama BiH i Pravilnik o uvjetima i načinu obavljanja internih natječaja, internih i eksternih premještanja državnih službenika u institucijama BiH

Obavljanje poslova drugog radnog mjesta bi eventualno bilo opravdano samo u iznimnim slučajevima i za kratko vremensko razdoblje, a upražnjene pozicije treba popuniti u skladu sa zakonskim propisima koji reguliraju proces upošljavanja.

PREPORUKA 22

Ministarstvo je dužno dosljedno primjenjivati propise koji reguliraju radnopravni status uposlenih u institucijama BiH.

9. JAVNE NABAVE

Ministarstvo je donijelo i objavilo Plan javnih nabava za 2024. godinu, kako je propisano Zakonom o javnim nabavama⁵⁸.

Navodimo opće nedostatke uočene tijekom revizije procesa javnih nabava:

- Ministarstvo je Plan javnih nabava donijelo 15.1.2024. godine. Planom nabava definirana je dinamika pokretanja procedura javnih nabava po kvartalima. Konstatirali smo kod određenog dijela postupaka javnih nabava kašnjenje u pokretanju, odnosno da su isti pokrenuti u kvartalu iza onog koji je naveden u planu. Kasno pokretanje procedura javnih nabava dovelo je do kašnjenja u ugovaranju potrebnih roba i usluga.

PREPORUKA 23

Ministarstvo je obvezno osigurati blagovremeno pokretanje procedura javnih nabava kako bi osiguralo kontinuitet u nabavi roba i usluga te neometano obavljanje aktivnosti Ministarstva.

- Zakonom o javnim nabavama⁵⁹ je definirano kako prije pokretanja postupka ugovorno tijelo provodi prethodnu provjeru tržišta u svrhu pripreme nabave i informiranja gospodarskih subjekata o svojim planovima i zahtjevima u svezi s nabavom. O prethodnoj provjeri tržišta sačinjava se pismena zabilješka o svim radnjama i postupcima. Ministarstvo nije u određenim slučajevima prilikom prethodne provjere tržišta postupilo u skladu sa Zakonom o javnim nabavama. Za usluge servisiranja Medavac opreme (oprema za medicinsku evakuaciju), nabave benzina i uredske opreme nije nam dostavljena službena zabilješka niti dokazi da je prije pokretanja procedure nabave izvršeno istraživanje tržišta na način kako je to definirano Zakonom o javnim nabavama.

PREPORUKA 24

Ministarstvo je u svim slučajevima obvezno provoditi prethodnu provjeru tržišta prije pokretanja procedura javnih nabava na način kako je to definirano Zakonom o javnim nabavama.

- Ugovorno tijelo može zahtijevati da se izvršenje ugovora garantira odgovarajućom garancijom za uredno izvršenje ugovora. Ministarstvo u provedenim procedurama

⁵⁸ Službeni glasnik BiH, broj 39/14, 59/22 i 50/24

⁵⁹ Članak 14a. Zakona o javnim nabavama

javni nabava u kojima se tražila garancija za dobro izvršenje u pojedinim slučajevima (nabava robe klase II. – HTZ oprema, nabava robe klase I. – Hrana, nabava vojnog materijala – zaštitne ABH maske, nabava robe klase IV., nabava usluga osiguranja od nesreće uposlenih Ministarstva i pripadnika Oružanih snaga BiH pri odlasku i dolasku sa službenog puta i nabava radova na završetku objekta u izgradnji na lokaciji vojarna “Butila”) nije precizno definiralo razdoblje važenja garancije. S obzirom na to kako ugovor stupa na snagu danom potpisivanja obje ugovorne strane i važi do okončanja dužničko-vjerovničkih odnosa, a najdulje godinu dana od potpisivanja istog, razdoblje važenja garancije treba odgovarati razdoblju važenja ugovora i treba biti definiran kako u tenderskoj dokumentaciji tako i u ugovoru.

PREPORUKA 25

U slučajevima kada se zahtijeva bankovna garancija, Ministarstvo je dužno da u tenderskoj dokumentaciji i ugovoru navede zahtjev u pogledu razdoblja njenog važenja.

- Ministarstvo je i u 2024. godini u tenderskoj dokumentaciji rok isporuke vezalo za dan prijema narudžbenice od strane ugovornog tijela pri čemu nije definiralo rok za izdavanje same narudžbenice. Ured za reviziju je i u prethodnom razdoblju skretao pozornost na to kako ovakav način postavljanja uvjeta ponuđače potencijalno stavlja u neravnotežan položaj.

PREPORUKA 26

Ministarstvo je dužno da, u situacijama gdje se vrši nabava i jednokratna isporuka, postavi realne i jasne roke isporuke kako bi svi ponuđači imali adekvatne informacije prilikom sačinjavanja ponude.

- Zakonom o javnim nabavama⁶⁰ definirano je kako odluku o izboru ugovorno tijelo objavljuje na svojoj mrežnoj stranici, ako je ima, i to istovremeno s upućivanjem ponuđačima koji su sudjelovali u postupku javne nabave. Za određene procedure javnih nabava (nabava usluga najma print sustava, nabava vojnog materijala – zaštitne ABH maske, nabava robe klase I. – hrana, nabava robe klase II. – HTZ oprema, nabave usluga osiguranja od nesreće uposlenih Ministarstva i pripadnika Oružanih snaga BiH pri odlasku i dolasku sa službenog puta) nisu objavljene odluke o izboru najpovoljnijeg ponuđača na mrežnoj stranici Ministarstva.

PREPORUKA 27

Ministarstvo je dužno odluke o izboru najpovoljnijeg ponuđača objavljivati na svojoj mrežnoj stranici.

Revizijom procedura javnih nabava iz uzorka utvrđena su odstupanja od zadanih kriterija kako slijedi:

9.1. Pregovarački postupci bez objave obavijesti (žurne nabave)

Ministarstvo je s 31.12.2024. godine provelo žurne nabave u vrijednosti od 944.191 KM, a iste je provelo pozivajući se na Instrukciju o provedbi postupka žurnih nabava u Ministarstvu i

⁶⁰ Članak 70. stavak 6. Zakona o javnim nabavama BiH

Oružanim snagama BiH. Navedena instrukcija regulira pokretanje, provedbu i okončanje žurnih nabava, kada ugovorno tijelo nije u mogućnosti da provede postupak javne nabave i postupi u minimalnim rokovima utvrđenim Zakonom o javnim nabavama. Instrukcijom je definirano kako su temeljni uvjeti za pokretanje žurnih nabava između ostalog i okolnosti koje se ne mogu dovesti u svezu s Ministarstvom i Oružanim snagama BiH, kada se radi o dokazivim razlozima krajnje žurnosti prouzrokovane događajima nepredvidivim za Ministarstvo te kada postoje dokazivi razlozi o mogućem nastanku dodatne ili veće štete koja se na drugi način ne može spriječiti.

Žurne nabave su provođene putem pregovaračkog postupka bez objave obavijesti. U skladu sa Zakonom o javnim nabavama pregovarački postupak je postupak u kojem ugovorno tijelo pregovara o uvjetima ugovora s jednim ili više pozvanih ponuđača. Ovaj postupak se može provoditi sa ili bez prethodnog objavljivanja obavijesti o nabavi, isključivo prema uvjetima utvrđenim ovim zakonom⁶¹. Okolnosti kojima se opravdava izuzetna žurnost postupka niti u kom slučaju se ne smiju dovesti u svezu s ugovornim tijelom, u što se nismo mogli uvjeriti u većini žurnih nabava koje su provedene u Ministarstvu. Naime, razlog za provedbu žurnih procedura nabava u prezentiranoj dokumentaciji obrazložen je između ostalog potrebama za robama koje Ministarstvo nema trenutačno na zalihama, odnosno robama i uslugama za koje s obzirom na trenutačnu situaciju po pitanju zaključenja ugovora s dobavljačima ne postoji važeći ugovor o opskrbi. Navedeno može upućivati na neefikasnost Ministarstva u provedbi postupaka javnih nabava uzrokovanu nedostatnom pokrivenošću potreba za određenim robama i uslugama koje su predmet postojećih ugovora, zahtjevima u tenderskoj dokumentaciji koji u određenim slučajevima nisu dostatno jasni pa uzrokuju dugo trajanje postupka odnosno njegovo ponavljanje što ukazuje na slabosti u planiranju javnih nabava, nepravodobno pokretanje procedura, nedostatno jasne tenderske dokumentacije itd. Sve to su razlozi koji se povezuju s ugovornim tijelom i slabostima u njegovoj organizaciji procesa javnih nabava. Najvećim dijelom se žurne nabave odnose na nabavu hrane (414.432 KM) i tekućeg održavanja zgrada, vozila i opreme (459.859 KM), a predmet žurnih nabava su bili i vojni materijal, autogume, obrasci i papir i dr.

PREPORUKA 28

Ministarstvo je dužno žurne nabave putem pregovaračkog postupke bez objave obavijesti provoditi samo u iznimnim uvjetima koji su definirani Zakonom o javnim nabavama.

Revizijskim postupcima ponovo je uočena učestala praksa popravke vozila putem žurnih nabava koja se obrazlaže nepostojanjem važećih ugovora ili nedostatka rezervnih dijelova na stanju zaliha. Međutim, navedene okolnosti se ne mogu dovesti u svezu s događajima nepredvidivim za ugovorno tijelo. Ukupna vrijednost ovih nabava iznosi oko 125.000 KM.

Instrukcijom o provedbi postupka žurnih nabava u Ministarstvu i Oružanim snagama BiH je definirano kako su temeljni uvjeti za pokretanje žurnih nabava između ostalog okolnosti koje se ne mogu dovesti u svezu s Ministarstvom i Oružanim snagama BiH, kada se radi o dokazivim razlozima krajnje žurnosti prouzrokovane događajima nepredvidivim za Ministarstvo te kada postoje dokazivi razlozi o mogućem nastanku dodatne ili veće štete koja se na drugi način ne može spriječiti.

S obzirom na navedeno, jasno je kako se u navedenim slučajevima nisu ispunili uvjeti za pokretanje postupka žurnih nabava. Nedostatak važećih ugovora i rezervnih dijelova na

⁶¹ Zakon o javnim nabavama definira kako se pregovarački postupak bez objave obavijesti može provesti u slučaju razloga krajnje žurnosti, prouzrokovane događajima nepredvidivim za ugovorno tijelo, pri čemu se ne mogu ispoštovati zakonom utvrđeni minimalni rokovi za otvoreni, ograničeni ili pregovarački postupak s objavljivanjem obavijesti.

zalihama ne predstavlja posljedicu nepredvidivih događaja, već ukazuje na neadekvatno upravljanje nabavama od strane ugovornog tijela.

PREPORUKA 29

Ministarstvo je dužno posvetiti veću pozornost kreiranju tehničkih specifikacija za usluge servisiranja vozila i blagovremenom pokretanju procedura javnih nabava, kako bi se smanjile nepredviđene usluge i nabave neugovorenih rezervnih dijelova.

9.2. Nabava vozila

Ministarstvo je provelo otvoreni postupak javne nabave 16 vozila ukupne vrijednosti 923.077 KM, od čega 1 vozilo više srednje klase, 5 vozila srednje klase i 10 vozila niže srednje klase. Postupak je sadržavao četiri lota. Tendersku dokumentaciju je preuzelo 17 ponuđača, a ponudu je za sve lotove dostavio samo po jedan ponuđač. Povjerenstvo za javne nabave je ponude ocijenilo kvalificiranim te su sa izabranim ponuđačima zaključeni ugovori za lot 1 u vrijednosti od 111.107 KM (jedno vozilo Audi A6), za lot 2 u vrijednosti od 299.145 KM (pet vozila Škoda Superb), za lot 3 u vrijednosti od 358.914 KM (sedam vozila Škoda Octavia) i za Lot 4 u vrijednosti od 153.820 KM (tri vozila Škoda Octavia).

Člankom 3. Zakona o javnim nabavama propisano je kako je ugovorno tijelo dužno postupati transparentno, da se u postupku javne nabave prema kandidatima/ponuđačima ponaša jednako i nediskriminirajuće, na način da osigura pravičnu i aktivnu konkurenciju, s ciljem najefikasnijeg korištenja javnih sredstava u svezi s predmetom nabave i njegovom svrhom, dok je u članku 54. propisano kako tehničke specifikacije moraju svim kandidatima/ponuđačima omogućiti jednak i nediskriminirajući pristup nadmetanju.

U svezi s nabavom službenih vozila u Ministarstvu, nismo dobili adekvatna obrazloženja za pojedine stavke iz tehničke specifikacije⁶², niti su nam prezentirane informacije koji još modeli vozila, osim nabavljenog, mogu zadovoljiti tražene uvjete tehničke specifikacije.

Istraživanjem tržišta koje je provelo Ministarstvo nije ostvaren efekt u smislu adekvatne pripreme nabave, te sačinjavanja tehničke specifikacije koja omogućava aktivnu i pravičnu konkurenciju. Nismo se uvjerili kako je tehnička specifikacija sačinjena na temelju podataka prikupljenih tijekom istraživanja tržišta.

PREPORUKA 30

Ministarstvo je dužno tehničku specifikaciju sastavljati na temelju realnih specifikacija, zasnovanih na obrazloženim, stvarnim i opravdanim potrebama institucije te osigurati da ista omogući aktivnu i pravičnu konkurenciju.

⁶² Lot 1: zapremina motora min. 1950 ccm, snaga motora min. 145 kW ili 200 KS, automatski mjenjač, pogon na sve četiri točka, međuosovinski razmak min. 2900 mm, prtljažnik min. 530 l, lot 2: zapremina motora min. 1900 ccm, snaga motora min. 110 kW, automatski mjenjač, prednji pogon, broj sjedišta 5 (4+1), broj vrata 5, dužina vozila min. 4800 mm, međuosovinski razmak min. 2700 mm, prtljažnik min. 570 l, lot 3: zapremina motora min. 1900 ccm, snaga motora min. 85 kW, automatski ili manualni mjenjač, prednji pogon, broj sjedišta 5 (4+1), broj vrata 5, dužina vozila min. 4600 mm, međuosovinski razmak min. 2600 mm, prtljažnik min. 550 l, lot 4: zapremina motora min. 1900 ccm, snaga motora min. 85 kW, automatski ili manualni mjenjač, prednji pogon, broj sjedišta 5 (4+1), broj vrata 5, dužina vozila min. 4600 mm, međuosovinski razmak min. 2600 mm, prtljažnik min. 550 l.

9.3. Nabava mazuta

Postupak javne nabave mazuta procijenjene vrijednosti 1.790.543 KM na razdoblje od tri godine proveden je putem otvorenog postupka nabave uz zaključenje okvirnog sporazuma s više ponuđača, u skladu s člankom 32. Zakona o javnim nabavama. U predviđenom roku pristiglo je šest ponuda od kojih je četiri Ministarstvo ocijenilo kvalificiranim i s istim je nakon provedene e-aukcije zaključen okvirni sporazum na razdoblje od tri godine u visini procijenjene vrijednosti nabave. Prvi ugovor je u skladu s tenderskom dokumentacijom dodijeljen najbolje ocijenjenom ponuđaču u provedenom otvorenom postupku.

Tenderskom dokumentacijom je traženo da ponuđač dokaze o ispunjavanju uvjeta iz članka 45. Zakona o javnim nabavama dostavi u roku od pet dana od dana zaprimanja odluke o izboru najpovoljnijeg ponuđača što jedan od izabranih ponuđača nije ispoštovao. Stoga je ponudu navedenog ponuđača u skladu sa Zakonom o javnim nabavama trebalo odbaciti.

PREPORUKA 31

Ministarstvo je obvezno postupati u skladu s definiranim rokom za dostavu dokaza o ispunjavanju uvjeta iz članka 45. Zakona o javnim nabavama te ponude dobavljača koji nisu dokaze dostavili u traženom roku ocijeniti kao nekvalificirane.

9.4. Nabava usluga najma print sustava

Na temelju odluke o nabavi, pokrenut je otvoreni postupak za nabavu usluga najma print sustava procijenjene vrijednosti 85.470 KM. Tendersku dokumentaciju preuzelo je 16 dobavljača, a do roka predviđenog za prijem ponuda pristigle su dvije ponude koje su ocijenjene kao kvalificirane. Provedena je e-aukcija te donesena odluka o izboru najpovoljnijeg dobavljača. Okvirni sporazum na razdoblje od četiri godine zaključen je 23.12.2024. godine u iznosu od 340.456 KM.

Tenderskom dokumentacijom je traženo da ponuđač ima minimalno pet uposlenih ili angažiranih stručnih osoba za servisiranje ispisne opreme, s odgovarajućim stručnim certifikatima proizvođača opreme te tri stručne osobe za upravljanje ponuđenim softverom uz posjedovanje certifikata proizvođača softvera, a koji će biti zaduženi za realizaciju projekta.

Pregledom ponude izabranog ponuđača uočeno je kako su za stručnjake za upravljanje ponuđenim softverom dostavljeni, dok za stručne osobe za servisiranje ispisne opreme nisu dostavljeni traženi certifikati. Dostavljeni su samo certifikati koji pokazuju da su stručne osobe odslušale obuku za predmetnu opremu.

PREPORUKA 32

Ministarstvo je dužno evaluaciju ponuda vršiti u skladu s uvjetima definiranim u tenderskoj dokumentaciji.

9.5. Nabava hrane

Procedura javne nabave roba Klase I – Hrana za potrebe pripadnika Oružanih snaga BiH provedena je putem otvorenog postupka. Prema Odluci o pokretanju postupka nabave procijenjena vrijednost nabave za 21 lot iznosila je 705.099 KM za godišnji ugovor, odnosno 2.115.297 za trogodišnje okvirne sporazume.

Ministarstvo je zaključilo Okvirni sporazum za lot 17 maksimalne vrijednosti do 463.065 KM i lot 20 maksimalne vrijednosti do 212.400 KM. Ostali lotovi su poništeni iz razloga što dostavljene ponude nisu bile potpune i nisu ispunjavale zahtjeve iz tenderske dokumentacije ili iz razloga što za određene lotove nije dostavljena niti jedna ponuda.

Zakonom o javnim nabavama je definirano kako u postupku javne nabave robe, ugovorno tijelo može zahtijevati jedan ili više dokaza o tehničkoj i profesionalnoj sposobnosti kandidata/ponuđača, između ostalog i uvjerenje koje izdaje nadležna institucija ili agencija za kontrolu kvalitete, a kojim se potvrđuje da na odgovarajući način točno označena roba odgovara određenim specifikacijama ili normama.

Konstatirali smo kako je Ministarstvo u dijelu tehničke i profesionalne sposobnosti tenderske dokumentacije tražilo da ponuđači dostave original ili ovjerene kopije važećeg HACCP standarda – certifikata proizvođača za sve lotove osim za lot 21, bez bližih informacija i uputa za predmetni dokaz. Zbog nedostatno preciziranih tehničkih zahtjeva koji bi trebali biti dostatni za pripremu ponude Ministarstvo i ponuđači su se više puta obraćali nadležnim institucijama radi tumačenja dokumentacije (HACCP standarda).

Navedeno je rezultiralo žalbama ponuđača koji su smatrali da je Ministarstvo pogrešno ocijenilo sadržaj traženog certifikata i opis područja primjene istog, poništavanjem odluka Ministarstva što je za posljedicu imalo dulje trajanje postupka javne nabave kao i nabave putem pregovaračkog postupka bez objave obavještenja (žurne nabave).

PREPORUKA 33

Potrebno je da Ministarstvo izradi tendersku dokumentaciju u dijelu tehničke i profesionalne sposobnosti na način da ista sadržava sve relevantne informacije dostatne za pripremu ponuda.

Člankom 71. stavak (1) Zakona o javnim nabavama je definirano kako je ugovorno tijelo dužno istovremeno, a najkasnije u roku od sedam dana od dana donošenja odluke, pismeno obavijestiti kandidate/ponuđače koji su blagovremeno podnijeli zahtjeve ili ponude o odlukama koje su donesene u pogledu pretkvalifikacije, ocjene ponuda ili poništenja postupka. S obzirom na to kako je Odluka o izboru najpovoljnijeg ponuđača u postupku javne nabave za lot 17 donesena 18.12.2024. godine, a da su ponuđači o istoj obaviješteni 31.12.2024. godine, Ministarstvo nije postupilo u skladu s navedenom odredbom Zakona o javnim nabavama.

PREPORUKA 34

Ministarstvo je dužno poštovati zakonske odredbe koje se odnose na obavješćavanje kandidata i ponuđača o rezultatima postupka javne nabave.

10. IT REVIZIJA

Ministarstvo i Oružane snage BiH imaju ograničenu informatičku potporu funkcionalno-poslovnih procesa. Sektor za zapovijedanje, kontrolu i komunikacije, kompjutore i upravljanje informacijama (K4UI) ima nisku kadrovsku popunjenost prvenstveno kada su u pitanju pozicije državnih službenika. Činjenice da je sektor kadrovski neadekvatno popunjen, organizacijski zastarjelo strukturiran, uz nedostatak finansijskih sredstava u proračunu za nabavu hardvera i softvera, onemogućavaju potrebnu dinamiku uspostave komunikacijsko-informacijskih sustava. Sve prethodno otežava i realizaciju godišnjih planova razvoja, administracije i održavanja informacijskog sustava koji podržavaju funkcionalno-poslovne procese.

Sustav elektroničke potpore poslovnim procesima e-Poslovanje: Okvirni sporazum za održavanje sustava elektroničke potpore poslovnim procesima, u vrijednosti od 256.320 KM bez PDV-a, je zaključen 22.3.2024. godine na razdoblje od četiri godine. Obveze izvršitelja na temelju održavanja podrazumijevaju poslove korektivnog i preventivnog održavanja, i obuhvaćaju neograničen broj intervencija na rješavanju svih korektivnih radnji, oporavka podataka, preventivnih radnji i administracije. U slučaju da nema potrebe za održavanjem, odnosno ukoliko Ministarstvo ne podnese zahtjeve za korektivnim održavanjem, smatrat će se da je izvršitelj realizirao korektivno održavanje. Ugovorom nije definiran minimalan broj radnih sati koje bi izvršitelj proveo na unapređenju sustava u situacijama kada korektivno održavanje nije potrebno. Usprkos činjenici kako Ministarstvo nije imalo ugovor o održavanju u prethodnom razdoblju te da postoji potreba za unapređenjem sustava i većim angažmanom izvršitelja, ovakav pristup dovodi do rizika da Ministarstvo može plaćati troškove održavanja sustava, a da se održavanje i ne mora vršiti.

Uvažavajući preporuku Ureda za reviziju, Ministarstvo je započelo aktivnosti kako bi u narednom ugovorenom razdoblju obuhvatili i mogućnost unapređenja sustava e-Poslovanje.

Po pitanju zaključivanja ugovora kojim bi obuhvatili i mogućnost unapređenja sustava e-Poslovanje dali smo preporuku u prethodnom razdoblju te smo na temelju prethodno prezentiranog ocijenili kako je realizacija iste u tijeku (red. br. 30/2023 u Tablici br. 2.), a što će biti predmet daljnjeg praćenja do okončanja implementacije.

Tehnička potpora za Oracle licence: Ministarstvo već dvije godine nema ugovorenu tehničku potporu za Oracle licence. Time je ostalo bez tehničke potpore za licence sustava e-Poslovanje koji se koristi i koji će biti aktivan i u narednom razdoblju. Ovo može predstavljati problem ukoliko se javi potreba za nadogradnjom ili novom implementacijom sustava e-Poslovanje jer će tada Ministarstvo morati osigurati Oracle licence. Eventualna nabava licenci kroz kanal potpore bi podrazumijevala i retroaktivno plaćanje licenci za razdoblje koje nije bilo pokriveno ugovorom.

PREPORUKA 35

Ministarstvo treba razmotriti i predložiti efikasno i ekonomično rješenje licenciranja i tehničke potpore licencama sustavu e-Poslovanje.

11. KOMENTARI MINISTARSTVA NA NACRT IZVJEŠĆA

Ministarstvo u ostavljenom roku nije dostavilo komentare na Nacrt izvješća o obavljenoj finansijskoj reviziji za 2024. godinu, tako da ovo Izvješće predstavlja konačno izvješće bez korekcija u odnosu na Nacrt izvješća o obavljenoj finansijskoj reviziji za 2024. godinu.

Reviziju u Ministarstvu za 2024. godinu obavili su: Danijel Jozić – voditelj tima, Seida Kapo – član tima, Nevena Bugarin – član tima, Enes Alić – član tima, Helena Grbavac – član tima, Nevena Kenjić – član tima, Azra Husić – član tima, Slaviša Vuković – član tima, Jasmin Pilica – član tima, Sadržmir Teskeredžić – član tima i Jovana Jošilo – član tima.

**Voditelj tima za
finansijsku reviziju**

Danijel Jozić, v. r.

Broj: 02-16-1-813/25

Privici

Privitak I. – Pregled prihoda i primitaka za 2024. godinu
Privitak II. – Pregled rashoda proračuna za 2024. godinu
Privitak III. – Bilanca stanja na 31.12.2024. godine

Pregled prihoda i primitaka za 2024. godinu

Ministarstvo obrane BiH

Opis	Planirani iznos u proračunu	Izmjene i dopune	Ukupni planirani iznos	Ostvareni iznos	Postotak (5/4*100)
1	2	3	4 (2+3)	5	6
1. Neporezni prihodi	118.000	0	118.000	524.306	444
Prihodi od poduzetničkih aktivnosti i imovine i prihodi od pozitivnih tečajnih razlika	69.000	0	69.000	72.717	105
Naknade i pristojbe i prihodi od pružanja javnih usluga	49.000	0	49.000	428.512	875
Novčane kazne (neporezne prirode)	0	0	0	23.078	
2. Tekući transferi i donacije	0	0	0	9.681.748	
Primljeni tekući transferi od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija – donacije iz inozemstva	0	0	0	9.681.448	
Primljeni tekući transferi od ostalih razina vlasti	0	0	0	0	
Domaće donacije	0	0	0	300	
3. Kapitalni primici	0	0	0	263.158	
Kapitalni primici od prodaje stalnih sredstava	0	0	0	263.158	
Primici od financijske imovine	0	0	0	0	
Primici od dugoročnog zaduživanja	0	0	0	0	
Primici od kratkoročnog zaduživanja	0	0	0	0	
4. Ukupni prihodi i primici (1+2+3)	118.000	0	118.000	10.469.212	8872

Pregled rashoda proračuna za 2024. godinu

Ministarstvo obrane BiH

Opis	Odobreni proračun	Usklađivanja proračuna	Ukupni proračun	Izvršenje proračuna	Postotak (5/4*100)
1	2	3	4 (2+3)	5	6
1. Tekući izdaci	382.083.600	-10.751.318	371.864.682	361.728.194	97
Bruto plaće i naknade	268.780.000	-6.277.500	262.610.500	262.101.523	100
Naknade troškova uposlenih	75.438.000	-3.395.000	72.055.000	70.686.929	98
Putni troškovi	3.592.000	0	3.676.000	3.236.913	90
Izdaci telefonskih i poštanskih usluga	421.600	0	423.000	348.373	83
Izdaci za energiju i komunalne usluge	10.367.000	-1.397.000	8.970.000	7.365.727	82
Nabava materijala	11.493.800	-746.000	10.863.000	8.908.402	83
Izdaci za usl. prijevoza i goriva	3.522.400	989.000	4.585.000	2.557.559	57
Unajmljivanje imovine i opreme	35.000	103.000	138.000	62.857	46
Izdaci za tekuće održavanje	4.263.000	-500.818	3.762.182	2.511.345	67
Izdaci za osiguranje	614.000	-58.000	557.000	434.067	78
Ugovorene i druge posebne usluge	3.556.800	531.000	4.225.000	3.514.501	85
2. Kapitalni izdaci	7.294.000	-467.000	6.827.000	4.227.070	62
Nabava zemljišta	0	0	0	0	
Nabava građevina	0	90.000	90.000	85.132	95
Nabava opreme	4.189.000	422.000	4.611.000	2.671.089	58
Nabava ostalih stalnih sredstava	1.141.000	-325.000	816.000	537.143	66
Rekonstrukcija i investicijsko održavanje	1.964.000	-654.000	1.310.000	933.706	71
3. Tekući grantovi	0	0	0	0	
	0	0	0	0	
4. Proračun-neposredna potrošnja(1+2+3)	389.377.600	-11.218.318	378.691.682	365.955.264	97
5. Višegodišnja kapitalna ulaganja	592.000	19.536.324	20.128.324	634.665	3
Remont helikoptera	0	0	0	0	
Motora vozila	0	26.020	26.020	0	0
Perspektiva	592.000	1.211.805	1.803.805	274.640	15
Nabava helikoptera	0	16.740.000	16.740.000	0	0
Školovanje pilota	0	1.558.500	1.558.500	360.024	23
6. Novčane donacije	0	19.137.073	19.137.073	2.718.197	14
Donacija Prijateljske zemlje	0	12.455.542	12.455.542	2.651.004	21
Donacija PSOTC	0	771.574	771.574	53.472	7
Donacija NUPI	0	1	1	0	0
Donacija CISM	0	16.132	16.132	0	0
Donacije - Odore za OS BiH	0	5.867.048	5.867.048	0	0
Donacija - 2. pješadijska pukovnija	0	7.020	7.020	0	0
CISM polumaraton	0	19.757	19.757	13.721	69
7. Programi posebne namjene	532.400	0	532.400	354.222	67
Vjerske aktivnosti	395.000	0	395.000	230.697	58
Ured zamjenika preds. VM BiH	137.400		137.400	123.524	90
8. Ukupno (4+5+6+7)	390.502.000	27.455.079	417.957.079	369.662.347	88

Bilanca stanja na 31.12.2024. godine

Ministarstvo obrane BiH

Opis	31.12.2024.	31.12.2023.	Postotak (2/3*100)
1	2	3	4
1. Gotovina, krat. potraživanja, razgraničenja i zalihe	1.818.220	1.583.255	115
Novčana sredstva	20.000	16.177	124
Kratkoročna potraživanja	1.722.829	1.503.678	115
Kratkoročni plasmani		0	
Interni finansijski odnosi	75.391	63.400	119
Zalihe	0	0	
Kratkoročna razgraničenja	0	0	
2. Stalna sredstva	122.922.060	122.519.455	100
Stalna sredstva	559.335.971	529.274.622	106
Ispravka vrijednosti	436.413.911	406.755.167	107
Neotpisana vrijednost stalnih sredstava	122.922.060	122.519.455	100
Dugoročni plasmani	0	0	
Dugoročna razgraničenja	0	0	
UKUPNO AKTIVA (1+2)	124.740.280	124.102.710	101

3. Kratkoročne obveze i razgraničenja	38.477.799	46.579.996	83
Kratkoročne tekuće obveze	6.657.206	11.475.487	58
Kratkoročni krediti i zajmovi	0	0	
Obveze prema uposlenima	29.061.692	31.278.804	93
Interni finansijski odnosi	0	0	
Kratkoročna razgraničenja	2.758.901	3.825.705	72
4. Dugoročne obveze i razgraničenja	0	0	
Dugoročni krediti i zajmovi	0	0	
Ostale dugoročne obveze	0	0	
Dugoročna razgraničenja	0	0	
5. Izvori sredstava	122.922.060	122.519.455	100
Izvori sredstava	122.922.060	122.519.455	
Ostali izvori sredstava	0	0	
Neraspoređeni višak prihoda/rashoda	0	0	

UKUPNO PASIVA (3+4+5)	161.399.859	169.099.451	95
------------------------------	--------------------	--------------------	-----------

Napomena: Pravilnikom o finansijskom izvješćivanju institucija Bosne i Hercegovine, čl.10. stavak 4., napomenuto je da bilanca stanja proračunskih korisnika neće biti uravnotežena (aktiva jednaka pasivi) zbog programski uspostavljenog sustava Glavne knjige, dok će bilanca stanja koju kreira Ministarstvo financija i trezora BiH na razini Proračuna institucija Bosne i Hercegovine za tekuću godinu biti uravnotežena.